

**Wymagania edukacyjne na poszczególne stopnie szkolne przedmiotu „Historia” poziom rozszerzony
dla klas 3 Liceum Ogólnokształcącego im. Generała Józefa Bema w Ostrołęce**

Klasa 3 – oceny śródroczne

Wymagania na poszczególne oceny				
Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Ocena dobra Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Ocena bardzo dobra Uczeń potrafi to, co na ocenę dobłą, oraz:	Ocena celująca Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
I. SYSTEM WIEDENSKI				
<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcia: kongres wiedeński, Święte Przymierze – lokalizuje w czasie: obrady kongresu wiedeńskiego (X 1814–VI 1815), zawarcie Świętego Przymierza (26 IX 1815) – lokalizuje w przestrzeni państwa, które odgrywały najważniejszą rolę podczas kongresu wiedeńskiego – identyfikuje postacie: Napoleona I, Aleksandra I, Fryderyka Wilhelma III, Franciszka I Habsburga – wymienia państwa decydujące o porządku wiedeńskim – wymienia najważniejsze cechy nowego ładu ustanowionego na kongresie wiedeńskim – wyjaśnia, czym było Święte Przymierze i w jakim celu powstało – stosuje pojęcia: karbonariusze, dekabryści, rewolucja lipcowa – lokalizuje w czasie: wybuch powstania dekabrystów (XII 1825), rewolucję lipcową (27–29 VII 1830), powstanie belgijskie (VIII–X 1830) – identyfikuje postacie: Aleksandra I, Ludwika Filipa I – wyjaśnia, w jaki sposób Święte Przymierze stało na straży ładu wiedeńskiego – wyjaśnia, kto i dlaczego buntował się przeciwko systemowi wiedeńskiemu – omawia przyczyny i skutki rewolucji lipcowej we Francji – przedstawia okoliczności uzyskania przez Belgię niepodległości 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcia: zasada restauracji, zasada legitymizmu, zasada równowagi sił, ład wiedeński – lokalizuje w czasie podpisanie Aktu końcowego kongresu wiedeńskiego (9 VI 1815) – lokalizuje w przestrzeni nabytki terytorialne mocarstw europejskich uzyskane na kongresie wiedeńskim – identyfikuje postacie: Klemensa von Metternicha, Charles’a de Talleyranda – wymienia cele, jakie przyświecały obradom kongresu wiedeńskiego – charakteryzuje zasady stanowiące podstawę porządku wiedeńskiego – omawia decyzje kongresu wiedeńskiego dotyczące głównych mocarstw – przedstawia decyzje kongresu wiedeńskiego podjęte w kwestii Niemiec i Włoch – stosuje pojęcia: rojaliści, samodzielnicy – lokalizuje w czasie: okres restauracji Burbonów we Francji (1814–1830), pokój w Adrianopolu (1829), powstanie Młodej Europy (1834) – lokalizuje w przestrzeni kraje, w których w latach 30. XIX w. doszło do wystąpień rewolucyjnych – identyfikuje postacie: Giuseppe Mazziniego, Wilhelma I, Leopolda I – wyjaśnia, dlaczego porządek ustalony na kongresie wiedeńskim spotkał się z tak dużym sprzeciwem w 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcia: ancien régime, koncert mocarstw – lokalizuje w czasie: powstanie Komitetu Pięciu (I 1815), powstanie koncertu mocarstw (1818) – lokalizuje w przestrzeni państwa, które zniknęły z mapy Europy na skutek decyzji kongresu wiedeńskiego – identyfikuje postacie: Ludwika XVIII, Roberta Stewarta Castlereagha – omawia zmiany, jakie przyniosło Europie panowanie Napoleona I – omawia rolę, jaką odegrał Komitet Pięciu w tworzeniu ładu wiedeńskiego – omawia przebieg obrad kongresu wiedeńskiego – przedstawia decyzje, jakie podjął kongres wiedeński w sprawie Szwajcarii, państw skandynawskich, Belgii i Holandii – stosuje pojęcia: burszowie, konstytucja oktrojowana, ordonanse, ultrasi, biały terror, filhellenizm – lokalizuje w czasie: powstanie Związku Północnego i Związku Południowego (1821), zwołanie greckiego Zgromadzenia Narodowego (1822), interwencję Świętego Przymierza w Hiszpanii (1823), traktat londyński (1830), podział Królestwa Niderlandów na Belgię i Holandię (I 1831), uchwalenie konstytucji belgijskiej (II 1831) 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia i ocenia rolę, jaką podczas obrad kongresu wiedeńskiego odegrali Klemens Metternich i Charles Talleyrand – wyjaśnia, jaką rolę odegrał kongres wiedeński w kwestii rozwiązania problemu niewolnictwa – wyjaśnia, dlaczego porządek ustalony na kongresie wiedeńskim spotkał się z tak dużym sprzeciwem w państwach europejskich – stosuje pojęcia: karliści, arakcejejszczyzna – lokalizuje w czasie: powstanie Serbów przeciwko Turcji (1804–1813 i 1815), nadanie Karty konstytucyjnej we Francji (1814), zjazd w Karlsbadzie (1819), przewrót polityczny w Hiszpanii (1820), zdobycie Missolungi (1826), powstanie robotników w Lyonie (1831), konferencję w Londynie (1830–1831) – identyfikuje postacie: Luigiego Minichiniego, Pawła Pestela, Jerzego Czarnego Karadziordziewicza, Miłosza Obrenowicza, Ottona Wittelsbacha – wyjaśnia, dlaczego karbonariuszom było trudno osiągnąć cele założone w ich programie – wyjaśnia, jakie były przyczyny interwencji Świętego Przymierza w Hiszpanii – przedstawia ustrój Francji określony w Karcie konstytucyjnej z 1814 r. 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia możliwość rzeczywistej realizacji zasad ładu europejskiego przyjętych na kongresie wiedeńskim – ocenia polityczne skutki decyzji podjętych na kongresie wiedeńskim – ocenia wpływ Świętego Przymierza na losy Europy po kongresie wiedeńskim – ocenia skuteczność ruchów rewolucyjnych w Europie w latach 20. i 30. XIX w. – ocenia rolę antytureckiego powstania Aleksandra Ipsilantisa w rozbudzeniu greckich dążeń niepodległościowych – ocenia gospodarcze i społeczne skutki rewolucji przemysłowej – ocenia skutki społeczne i polityczne, jakie wywołało pojawienie się nowych idei politycznych – ocenia wpływ działalności związków zawodowych i ruchów politycznych na sytuację społeczną grup pozbawionych wpływu na losy państwa – ocenia wpływ literatury, muzyki i malarstwa romantycznego na rozbudzenie świadomości narodowej Europejczyków w pierwszej połowie XIX w. – ocenia społeczne skutki rozwoju terytorialnego USA – ocenia bezpośrednie i długofalowe skutki Wiosny Ludów – ocenia politykę wewnętrzną Mikołaja I – ocenia reformy przeprowadzone w

<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: rewolucja przemysłowa, industrializacja, kapitał, urbanizacja, klasa robotnicza - lokalizuje w przestrzeni regiony Europy, w których w pierwszej połowie XIX w. najintensywniej rozwijał się przemysł - omawia przyczyny rewolucji przemysłowej - przedstawia zmiany, które nastąpiły w dziedzinie komunikacji i transporcie w pierwszej połowie XIX w. - wymienia skutki rewolucji przemysłowej - stosuje pojęcia: liberalizm, konserwatyizm, socjalizm, komunizm (socjalizm naukowy) - identyfikuje postacie: Johna Stuarta Milla, Edmunda Burke'a, Karola Marksa, Fryderyka Engelsa - wymienia idee polityczne, które zdobyły popularność w pierwszej połowie XIX w. - wyjaśnia, w jaki sposób robotnicy walczyli o swoje prawa w pierwszej połowie XIX w. - stosuje pojęcia: klasycyzm, romantyzm - identyfikuje postacie: Friedricha Schillera, Johanna Wolfganga Goethego, Ludwika van Beethovena, Fryderyka Chopina - wymienia cechy charakterystyczne klasycyzmu w literaturze i sztuce - wymienia cechy romantyzmu - wyjaśnia wpływ romantyzmu na kształtowanie się poczucia tożsamości narodowej - stosuje pojęcia: izolacjonizm, doktryna Monroe - lokalizuje w czasie ogłoszenie doktryny Monroe (1823) - identyfikuje postać Jamesa Monroe - przedstawia skutki społeczne rozwoju terytorialnego Stanów Zjednoczonych w pierwszej połowie XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> państwach europejskich - omawia sytuację polityczną we Włoszech po kongresie wiedeńskim - wymienia cele, jakie przyświecały karbonariuszom i metody, którymi się posługiwali w ich realizacji - wymienia przyczyny wybuchu powstania dekabrystów w Rosji - omawia skutki powstania dekabrystów - charakteryzuje sytuację we Francji w dobie restauracji - omawia przebieg rewolucji lipcowej we Francji - wyjaśnia okoliczności, w jakich Grecy rozpoczęli walkę o niepodległość - przedstawia przebieg wojny o niepodległość Grecji - stosuje pojęcia: rewolucja agrarna, drobnomieszczaństwo, inteligencja - lokalizuje w czasie otwarcie pierwszej linii kolejowej (1825) - lokalizuje w przestrzeni państwa europejskie, w których doszło do największego rozwoju kolei - identyfikuje postać George'a Stephensona - wyjaśnia, dlaczego Wielka Brytania stała się kolebką rewolucji przemysłowej - omawia zjawiska, które złożyły się na rewolucję przemysłową - przedstawia, na czym polegała rewolucja agrarna - wyjaśnia związek między rewolucją agrarną i przemysłową - wymienia najważniejsze wynalazki i odkrycia naukowe pierwszej połowy XIX w. - omawia warunki pracy robotników w pierwszej połowie XIX w. - stosuje pojęcia: liberalizm gospodarczy, laicyzacja, socjalizm utopijny, walka klas, proletariariat - lokalizuje w czasie opublikowanie Manifestu komunistycznego (1848) - identyfikuje postacie: Roberta 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Navarino (1827) - identyfikuje postacie: Ferdynanda VII Burbona, Filipa Buonarrotiego, Ludwika XVIII, Karola X Burbona, Aleksandra Ipsilantisa, George'a Byrona - przedstawia skutki działalności karbonariuszy w państwach włoskich - przedstawia rolę, jaką we włoskim i europejskim ruchu niepodległościowym odegrał Giuseppe Mazzini - omawia działalność niemieckich związków studenckich - omawia politykę Aleksandra I w Rosji i Królestwie Polskim - wyjaśnia, dlaczego ordonanse Karola X wywołały protesty Francuzów - wyjaśnia, na czym polegał postępowy charakter rządów Ludwika Filipa - omawia sytuację Greków w państwie tureckim - wyjaśnia, dlaczego Rosja zdecydowała się poprzeć Greków w walce o niepodległość - stosuje pojęcie pruska droga do kapitalizmu - lokalizuje w czasie: skonstruowanie parowca (1807), powstanie Niemieckiego Związku Celnego (1834) - identyfikuje postać Roberta Fultona - omawia zmiany, jakie w przemyśle włókienniczym wywołała rewolucja przemysłowa oraz ich skutki - przedstawia zmiany, jakie w przemyśle hutniczym wywołała rewolucja przemysłowa oraz ich skutki - wymienia czynniki, które zdecydowały o szybkim rozwoju przemysłowym Niemiec i Francji - charakteryzuje przemiany społeczne wywołane rewolucją przemysłową - wymienia czynniki, jakie miały wpływ na rozwój przemysłowy Stanów Zjednoczonych w XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia przyczyny podziału Królestwa Niderlandów - omawia sytuację polityczną na Bałkanach - wyjaśnia, jakie znaczenie dla greckiego ruchu niepodległościowego miał filhellenizm - identyfikuje postacie: Abrahama Darby'ego I i II, Henry'ego Corta, Edwarda Jennera, Ignaza Philippa Semmelweisa - wyjaśnia, jakich przełomowych odkryć dokonano w dziedzinie medycyny w pierwszej połowie XIX w. - omawia wpływ rewolucji przemysłowej na rozwój gospodarczy Niemiec i Francji - stosuje pojęcia: luddyzm, metoda dialektyczna - lokalizuje w czasie: powstanie Organizacji Związków Zawodowych (1833), założenie Londyńskiego Stowarzyszenia Robotników (1836) - identyfikuje postacie: Neda Ludda - przedstawia przyczyny narodzin luddyzmu - omawia proces tworzenia się związków zawodowych w Wielkiej Brytanii - przedstawia osiągnięcia XIX-wiecznego ruchu robotniczego - identyfikuje postacie: Jeana-Auguste'a-Dominique'a Ingesa, Antonia Canovy, Bertela Thorvaldsena, Karla Friedricha Schinkla, siostr Brontë, George Sand, Horace'a Walpole'a, François Rude'a, Pierre-Jeana Davida d'Angersa - omawia, jak zmienił się teatr w epoce romantyzmu - przedstawia osiągnięcia XIX-wiecznych pisarek romantycznych - wyjaśnia wpływ romantyzmu na modę i styl życia - porównuje cechy stylu 	<p>Rosji w okresie odwilży posewastopolskiej</p>
---	--	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, na czym polegała zasada izolacjonizmu - stosuje pojęcia: Wiosna Ludów, parlament frankfurcki - lokalizuje w czasie: Wiosnę Ludów (1848—1849), wybuch Wiosny Ludów we Francji (22 II 1848), wybuch Wiosny Ludów w Prusach (III 1848), wybuch Wiosny Ludów w Austrii (III 1848) - lokalizuje w przestrzeni kraje, w których doszło do wystąpień o podłożu społecznym, oraz rewolucji narodowowyzwoleńczych - wymienia społeczne, polityczne i narodowościowe przyczyny Wiosny Ludów - wyjaśnia, dlaczego próby zjednoczenia Niemiec w czasie Wiosny Ludów zakończyły się porażką - przedstawia skutki polityczne i społeczne Wiosny Ludów - stosuje pojęcie odwilż posewastopolska - lokalizuje w czasie wojnę krymską (1853–1856) - przedstawia przyczyny i skutki wojny krymskiej - wyjaśnia, na czym polegała odwilż posewastopolska w Rosji 	<ul style="list-style-type: none"> Owena, Claude’a Henriego de Saint-Simona, Charles’a Fouriera - omawia założenia liberalizmu, konserwatyizmu, socjalizmu i komunizmu - wyjaśnia, dlaczego postulaty socjalizmu utopijnego nie były możliwe do zrealizowania - stosuje pojęcie eklektyzm - identyfikuje postacie: Jacques’a-Louisa Davida, Victora Hugo, George’a Byrona, Aleksandra Puszkina, Honoré de Balzaca - przedstawia okoliczności narodzin romantyzmu - omawia założenia romantyzmu - wymienia cechy charakterystyczne romantyzmu w literaturze - omawia cechy malarstwa romantycznego - lokalizuje w czasie wojnę USA z Meksykiem (1846–1848) - lokalizuje w przestrzeni etapy rozwoju terytorialnego Stanów Zjednoczonych - identyfikuje postać Simóna Bolívara - omawia etapy rozwoju terytorialnego Stanów Zjednoczonych w pierwszej połowie XIX w. - przedstawia proces kształtowania się amerykańskiego systemu dwupartyjnego - stosuje pojęcia: warsztaty narodowe, konstytucja oktrojowana - lokalizuje w czasie: proklamowanie II Republiki Francuskiej (25 II 1848), obrady parlamentu frankfurckiego (V 1848–VII 1849), wybór Ludwika Napoleona Bonapartego na prezydenta Francji (XII 1848), powstanie węgierskie (III 1848–X 1849), zamach stanu Ludwika Napoleona Bonapartego (XII 1851), ogłoszenie cesarstwa we Francji (XII 1852) - identyfikuje postacie: Ludwika Napoleona Bonapartego, Fryderyka Wilhelma IV, Franciszka Józefa I, 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: leseferyzm, reakcyjniści, czartyzm, falanster - lokalizuje w czasie ogłoszenie Karty praw ludu (1837) - identyfikuje postacie: Benamina Constanta, Alexisa de Tocqueville’a, François-René de Chateaubrianda, Georga Wilhelma Friedricha Hegla - przedstawia postulaty i działalność czartystów - wskazuje różnice między socjalizmem utopijnym a komunizmem - wyjaśnia, jakie czynniki wpłynęły na kształtowanie się świadomości narodowej w XIX w. - stosuje pojęcia: neogoty, neoromanizm, powieść gotycka - identyfikuje postacie: Michaiła Lermontowa, Waltera Scotta, Stendhala, Charlesa Dickensa, Jane Austen, Théodore’a Géricault, Caspara Davida Friedricha, Franza Schuberta, Ferenc Liszta, Roberta Schumanna, Francisca Goi, Eugène’a Delacroix - wyjaśnia, na czym polegał fenomen romantyzmu - omawia style w architekturze okresu romantyzmu - przedstawia tematykę, którą podejmowali malarze w epoce romantyzmu - stosuje pojęcia: Kreole, Metysi, junta - lokalizuje w czasie: kompromis z Missouri (1820–1821), ogłoszenie niepodległości Meksyku (1821) i Brazylii (1822) - lokalizuje w przestrzeni państwa Ameryki Południowej, które jako pierwsze uzyskały niepodległość - identyfikuje postacie: Francisca de Mirandy, José de San Martína, Thomasa Jeffersona, Alexandra Hamiltona, Andrew Jacksona, Antonia Lopeza de Santa Anny - charakteryzuje proces dekolonizacji Ameryki Łacińskiej 	<ul style="list-style-type: none"> klasycystycznego i romantycznego w malarstwie - stosuje pojęcie libertadorzy - lokalizuje w czasie: ogłoszenie niepodległości Haiti (1804), Argentyny (1816), Chile (1818), Peru (1821) i Boliwii (1825); bitwę pod Boyacá (1819); plan z Iguala (1821); bitwę pod Ayacucho (1824); traktat pokojowy w Guadalupe Hidalgo (1848) - identyfikuje postacie: Piotra I Bragança, Agustína de Iturbide, François-Dominique’a Toussaint Louverture’a - omawia sytuację polityczną Ameryki Łacińskiej w pierwszej połowie XIX w. - przedstawia okoliczności, w jakich Haiti uzyskało niepodległość - wyjaśnia, jaką rolę odegrali libertadorzy w walce o wolność kolonii hiszpańskich - lokalizuje w czasie: zjazd liberałów w Heidelbergu (III 1848), drugie powstanie wiedeńskie (V 1848), uchwalenie nowej konstytucji francuskiej (XI 1848), przejęcie władzy w Austrii przez Franciszka Józefa I (XII 1848) - identyfikuje postacie: Ferdynanda I, Josepha Radetzky’ego - omawia ustrój Francji według konstytucji z 1848 r. - przedstawia cele, jakie stawiali przed sobą liberalni działacze niemieckiej Wiosny Ludów - lokalizuje w czasie: okres reform tanzimat w Turcji (1839–1876), powstanie Narodnej Woli (1879) - identyfikuje postacie: Florence Nightingale, Aleksandra Colony-Walewskiego - przedstawia sytuację panującą w Turcji w pierwszej połowie XIX w. - omawia postawę państw europejskich wobec konfliktu rosyjsko-tureckiego - wyjaśnia, dlaczego wojnę krymską
---	--	--	--

	<p>Wiktora Emanuela II, Giuseppe Garibaldiego</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia genezę Wiosny Ludów – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki Wiosny Ludów we Francji – omawia przebieg i skutki Wiosny Ludów w Prusach – charakteryzuje przebieg Wiosny Ludów w monarchii habsburskiej – stosuje pojęcia: samowładztwo, panslawizm – lokalizuje w czasie kongres pokojowy w Paryżu (III 1856) – lokalizuje w czasie i przestrzeni oblężenie Sewastopola (1854–1855) – lokalizuje w przestrzeni bitwy stoczone podczas wojny krymskiej – identyfikuje postacie: Mikołaja I, Aleksandra II, Aleksandra III – wyjaśnia, w jaki sposób Mikołaj I realizował władzę absolutną w Rosji – omawia przebieg wojny krymskiej – wymienia postanowienia kongresu pokojowego w Paryżu – omawia reformy przeprowadzone w Rosji przez Aleksandra II 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, w jakich okolicznościach Brazylia uzyskała niepodległość – przedstawia drogę Meksyku i państw Ameryki Środkowej do niepodległości – stosuje pojęcia: bankiety, Komisja Luksemburska – lokalizuje w czasie: kryzys ekonomiczny i głód (1845–1849), rewolucję marcową w Związku Niemieckim (III 1848), powstanie czerwcowe w Paryżu (VI 1848), bitwę pod Custozą (VII 1848), bitwę pod Novarą (III 1849), ogłoszenie aktu detronizacji Habsburgów i Deklaracji niepodległości przez Węgrów (IV 1849), ogłoszenie konstytucji w Prusach (1850) – identyfikuje postacie: Lajosa Kossutha, Sándora Petöfięgo, Karola Alberta – przedstawia reformy Rządu Tymczasowego we Francji – wyjaśnia, w jakich okolicznościach nastąpił upadek II Republiki Francuskiej – omawia przebieg Wiosny Ludów w państwach włoskich – omawia przebieg i skutki Wiosny Ludów w państwach niemieckich – przedstawia działalność parlamentu frankfurckiego – przedstawia skutki, jakie przyniosła Wiosna Ludów Austrii i Węgrom – stosuje pojęcia: reforma włościańska, ziemstwo, дума – lokalizuje w czasie: ultimatum Mikołaja I do sułtana (V 1853), reformę włościańską (III 1861) – lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Synopą (XI 1853), utworzenie Ochrany (1881) – identyfikuje postacie: Mahmuda II, Abdülmecida I, Dymitra Milutina – wyjaśnia, dlaczego Turcję nazywano chorym człowiekiem Europy – omawia sytuację w Rosji przed wojną krymską 	<p>można uznać za koniec ładu wiedeńskiego i dominacji Świętego Przymierza w Europie</p>	
--	---	---	--	--

		– wyjaśnia, jaki wpływ na wybuch wojny krymskiej miał panslawizm		
II. ZIEMIE POLSKIE W PIERWSZEJ POŁOWIE XIX WIEKU				
<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcia: Kongresówka, regulacja – lokalizuje w czasie konstytucję Królestwa Polskiego (XI 1815), ogłoszenie ustawy regulacyjnej dla Wielkiego Księstwa Poznańskiego (1823) – lokalizuje w przestrzeni podział ziem polskich po kongresie wiedeńskim – identyfikuje postacie: Aleksandra I, Adama Jerzego Czartoryskiego, wielkiego księcia Konstantego, Franciszka Ksawerego Druckiego-Lubeckiego – omawia decyzje kongresu wiedeńskiego w sprawie ziem polskich – wymienia postanowienia konstytucji Królestwa Polskiego – wyjaśnia, w jaki sposób łamano w Królestwie Polskim postanowienia konstytucji z 1815 r. – wymienia reformy przeprowadzone przez Franciszka Ksawerego Druckiego-Lubeckiego – stosuje pojęcie kaliszanie – lokalizuje w czasie: wystąpienie kaliszian w sejmie (1820), zawiązanie Sprzysiężenia Podchorążych (1828) – identyfikuje postacie: wielkiego księcia Konstantego, Adama Mickiewicza, Piotra Wysockiego – przedstawia cele, jakie stawiała przed sobą opozycja nielegalna – wskazuje pośrednie i bezpośrednie przyczyny wybuchu powstania listopadowego – stosuje pojęcie noc listopadowa – lokalizuje w czasie: noc listopadową (29/30 XI 1830), akt detronizacji Mikołaja I (25 I 1831) – lokalizuje w czasie i przestrzeni: bitwę pod Grochowem (25 II 1831), bitwę pod Ostrołęką (26 V 1831) 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcia: konstytucja oktrojowana, Rada Administracyjna, Rada Stanu, ziemie zabrane, płodozmian – lokalizuje w czasie: konstytucję Rzeczypospolitej Krakowskiej (1815), utworzenie Galicyjskiego Sejmu Stanowego (1817) – lokalizuje w przestrzeni okręgi przemysłowe Królestwa Polskiego – identyfikuje postacie: Józefa Zajączka, Fryderyka Wilhelma III, Antoniego Henryka Radziwiłła, Nikołaja Nowosilcowa, Stanisława Staszica – charakteryzuje uprawnienia władzy ustawodawczej i wykonawczej w konstytucji Królestwa Polskiego – omawia przemiany w rolnictwie w Królestwie Polskim – przedstawia rozwój przemysłu w Królestwie Polskim – opisuje sposób funkcjonowania Wielkiego Księstwa Poznańskiego – przedstawia sposób zarządzania Galicją i jego konsekwencje – omawia proces uwłaszczenia chłopów z zaborze pruskim – stosuje pojęcie cenzura – lokalizuje w czasie: likwidację jawności obrad sejmu Królestwa Polskiego (1825) – identyfikuje postacie: Wincentego i Bonawentury Niemojowskich – charakteryzuje rządy wielkiego księcia Konstantego – przedstawia program polityczny kaliszian – omawia działalność opozycji legalnej w Królestwie Polskim i konsekwencje, z jakimi się to spotkało – stosuje pojęcie dyktator – lokalizuje w czasie: powstanie Rządu 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcie rezydenci – lokalizuje w czasie: powołanie Rady Najwyższej Tymczasowej (1813), wydanie edyktu regulacyjnego w Prusach (1816), powstanie Uniwersytetu Warszawskiego (1816), funkcjonowanie sejmu prowincjonalnego w Wielkim Księstwie Poznańskim (1827–1845), powołanie Konferencji Rezydentów (1833) – identyfikuje postacie: Stanisława Wodzickiego, Stanisława Kostki Potockiego – przedstawia sytuację w Księstwie Warszawskim po klęsce Napoleona I – wyjaśnia, dlaczego władze rosyjskie nie zgodziły się na przyłączenie ziem zabranych do Królestwa Polskiego – charakteryzuje rozwój oświaty w Królestwie Polskim – omawia podział ziem polskich pod zaborem pruskim – przedstawia sposób sprawowania władzy w Rzeczypospolitej Krakowskiej – omawia rozwój gospodarczy ziem polskich pod zaborem pruskim – wyjaśnia, jaka była sytuacja gospodarcza na ziemiach znajdujących się pod zaborem austriackim – lokalizuje w czasie: wprowadzenie cenzury (1819) – omawia politykę Aleksandra I wobec Polaków – wyjaśnia, dlaczego w Królestwie Polskim wprowadzono cenzurę rewolucyjną – omawia postawy Polaków wobec zaborcy rosyjskiego przed powstaniem listopadowym – wyjaśnia, w jakich okolicznościach 	<ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje w czasie: utworzenie Towarzystwa Przyjaciół Nauk (1800), traktaty rosyjsko-pruski i rosyjsko-austriacki o podziale Księstwa Warszawskiego (V 1815), utworzenie Ziemstwa Kredytowego dla Księstwa Poznańskiego (1821), założenie Konserwatorium Muzycznego (1821), powołanie Instytutu Politechnicznego (1830) – identyfikuje postacie: Stanisława Grabowskiego, Józefa Maksymiliana Osolińskiego, Klementyny Hoffmanowej, Josepha Zerboniego di Sposettiego – przedstawia przesłanki, które przyczyniły się do powstania Rzeczypospolitej Krakowskiej – porównuje sposoby zarządzania i funkcjonowania ziem polskich pod zaborami w pierwszej połowie XIX w. – porównuje sytuację społeczeństwa polskiego pod zaborami – wyjaśnia, jaką rolę odgrywało Towarzystwo Przyjaciół Nauk – porównuje rozwój gospodarczy ziem polskich pod zaborami w pierwszej połowie XIX w. – lokalizuje w czasie: powołanie sądu sejmowego (1827) – omawia strukturę i poziom wykształcenia armii Królestwa Polskiego – wyjaśnia, jakie czynniki zdecydowały o wysokiej jakości armii Królestwa Polskiego – lokalizuje w czasie: manifest Mikołaja I (17 XII 1830) – identyfikuje postacie: Ludwika Nabelaka, Seweryna Goszczyńskiego – przedstawia postawy społeczeństwa polskiego w momencie wybuchu 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia, w którym zaborze sytuacja Polaków wyglądała najkorzystniej pod względem swobód politycznych i narodowych – ocenia wpływ Nikołaja Nowosilcowa na życie polityczne Królestwa Polskiego w latach 20. XIX w. – ocenia wpływ reform F.K. Druckiego-Lubeckiego na rozwój gospodarczy Królestwa Polskiego – ocenia stosunek wielkiego księcia Konstantego do Polaków – przedstawia i ocenia postawy Polaków wobec zaborcy rosyjskiego przed powstaniem listopadowym – ocenia wpływ księcia Konstantego na życie polityczne Królestwa Polskiego w latach 20. XIX w. – ocenia, które z wydarzeń bezpośrednio wpłynęły na rozpoczęcie powstania listopadowego – ocenia przygotowanie spiskowców do rozpoczęcia powstania – ocenia decyzje sejmu powstańczego – ocenia, czy powstanie listopadowe miało szanse powodzenia – ocenia rolę Wielkiej Emigracji w podtrzymywaniu myśli niepodległościowej – ocenia skuteczność pracy organicznej w staraniach o zachowanie polskości – ocenia skutki Wiosny Ludów dla sprawy polskiej – ocenia wkład Polaków w europejską Wiosnę Ludów – ocenia rolę romantyzmu dla ówczesnych dziejów Polski – ocenia skuteczność działań gospodarczych i oświatowych w okresie odwilży posewastopolskiej dla sprawy polskiej – ocenia politykę prowadzoną przez A. Wielopolskiego w Królestwie Polskim

<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Piotra Wysockiego, Józefa Chłopickiego, Jana Skrzynieckiego, Jana Krukowieckiego - przedstawia okoliczności, w jakich podjęto decyzję o wybuchu powstania listopadowego - wyjaśnia, jakie znaczenie dla przebiegu wojny z Rosją miały bitwy pod Grochowem i Ostrołęką - wskazuje przyczyny upadku powstania listopadowego - stosuje pojęcia: zsyłka, Wielka Emigracja - lokalizuje w czasie: powstanie Hôtel Lambert (1831), założenie Towarzystwa Demokratycznego Polskiego (1832) - lokalizuje w przestrzeni główne kierunki emigracji polskiej w latach 1831-1832 - identyfikuje postacie: Adama Jerzego Czartoryskiego, Tadeusza Krępowieckiego, Wiktora Heltmana - wyjaśnia, dlaczego polską emigrację po powstaniu listopadowym nazwano wielką - wymienia stronnictwa polityczne Wielkiej Emigracji - stosuje pojęcia: rusyfikacja, germanizacja, praca organiczna, rabacja - lokalizuje w czasie: ogłoszenie Statutu organicznego (1832), wybuch powstania krakowskiego (22 II 1846), rabację galicyjską (II-III 1846) - identyfikuje postacie: Iwana Paskiewicza, Edwarda Dembowskiego, Jakuba Szeli - wymienia represje popowstaniowe w Królestwie Polskim - omawia przyczyny, przebieg i skutki powstania krakowskiego - wyjaśnia, w jakich okolicznościach doszło do rabacji galicyjskiej - lokalizuje w czasie: utworzenie Komitetu Narodowego w Poznaniu 	<ul style="list-style-type: none"> Tymczasowego (3 XII 1830), ogłoszenie powstania za narodowe (18 XII 1830), wojnę polsko-rosyjską (II-X 1831) - lokalizuje w czasie i przestrzeni szturm na Warszawę (6-8 IX 1831) - lokalizuje w przestrzeni kierunki działań wojsk polskich i rosyjskich w czasie wojny z Rosją - identyfikuje postacie: Joachima Lelewela, Maurycego Mochackiego, Adama Jerzego Czartoryskiego, Iwana Dybicza, Ignacego Prądzyńskiego, Iwana Paskiewicza - omawia przebieg wydarzeń w czasie nocy listopadowej - przedstawia decyzje sejmu powstańczego i ich konsekwencje - omawia przebieg wojny polsko-rosyjskiej - wyjaśnia, jakie skutki dla powstania listopadowego miała postawa polskich naczelnych dowódców - przedstawia, jakie znaczenie dla powstania listopadowego miały obrona i kapitulacja Warszawy - stosuje pojęcia: katorga, emisariusz, węglarstwo - lokalizuje w czasie: powstanie Komitetu Narodowego Polskiego (XII 1831), ogłoszenie Małego manifestu TDP (17 III 1832), założenie Gromad Ludu Polskiego (1835), ogłoszenie Wielkiego manifestu TDP (1836) - identyfikuje postacie: Joachima Lelewela, Stanisława Worcella - omawia represje władz carskich wobec uczestników powstania listopadowego - omawia założenia programowe obozu konserwatywnego polskiej emigracji - przedstawia założenia programowe Towarzystwa Demokratycznego Polskiego zawarte w Małym manifeste - wyjaśnia, na czym polegał demokratyczny charakter Małego 	<ul style="list-style-type: none"> powstała opozycja legalna - charakteryzuje sytuację w Królestwie Polskim w przededniu powstania listopadowego - lokalizuje w czasie: powołanie Towarzystwa Patriotycznego (1 XII 1830), ogłoszenie się dyktatorem przez J. Chłopickiego (5 XII 1830), samosąd w Warszawie (15 VIII 1831) - lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwy pod Dębem Wielkim i Iganiami (III 1831), kapitulację Modlina i Zamościa (X 1831) - lokalizuje w przestrzeni tereny poza Królestwem Polskim, na których doszło do powstania w latach 1830-1831 - identyfikuje postacie: Józefa Zaliwskiego, Michała Radziwiłła, Henryka Dembińskiego, Józefa Sowińskiego - charakteryzuje działalność przywódców powstania od jego rozpoczęcia do wybuchu wojny z Rosją - omawia reakcje państw europejskich na wybuch powstania listopadowego - przedstawia przebieg powstania listopadowego poza granicami Królestwa Polskiego - lokalizuje w czasie: utworzenie Komitetu Tymczasowego Emigracji (XI 1831), powstanie Młodej Polski (1834) - identyfikuje postacie: Władysława Zamoyskiego, Józefa Dwernickiego - przedstawia stosunek władz pruskich i austriackich do powstańców, którzy szukali schronienia na ich terytoriach - wyjaśnia, dlaczego inaczej traktowały polskich emigrantów społeczeństwa, a inaczej rządy państw Europy Zachodniej - charakteryzuje programy organizacji politycznych Wielkiej Emigracji - przedstawia dyplomatyczną działalność Hôtel Lambert 	<ul style="list-style-type: none"> powstania - omawia próby porozumienia z carem podejmowane przez polityków i generację - wyjaśnia, dlaczego polskim politykom nie udało się rozwiązać kwestii chłopskiej - wyjaśnia, w jakie działania podczas powstania listopadowego angażowały się kobiety - lokalizuje w czasie: powstanie Komitetu Francusko-Polskiego (1831), powołanie Konfederacji Narodu Polskiego (1836), powstanie Zjednoczenia Emigracji Polskiej (1837) - identyfikuje postacie: Michała Czajkowskiego, Tomasza Malinowskiego - przedstawia organizację, założenia programowe i działalność organizacji węglarzy polskich - porównuje programy organizacji politycznych Wielkiej Emigracji - lokalizuje w czasie: powołanie E. Flotwella na nadprezydenta Wielkiego Księstwa Poznańskiego (1830), utworzenie Konferencji Rezydentów (1833), umowę z Münschengrätz (1833), założenie Kasyna w Gostyniu (1835), ustanowienie warszawskiego okręgu naukowego (1839), powstanie w Poznaniu Towarzystwa Pomocy Naukowej dla Młodzieży (1841) - identyfikuje postacie: Jana Koźmiana, Gustawa Potworowskiego, Jędrzeja Moraczewskiego - wyjaśnia, jakie skutki polityczne miał układ w Münschengrätz - przedstawia działania, jakie w ramach pracy organicznej podjęto w zaborze rosyjskim i austriackim - lokalizuje w czasie kapitulację w Bardzie (9 V 1848), powstanie Głównej Rady Ruskiej (V 1848) - identyfikuje postacie: Floriana 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia, które z powstań narodowych – kościuszkowskie, listopadowe czy styczniowe – miało większe szanse powodzenia
--	---	---	---	--

<p>(III 1848), zniesienie pańszczyzny w Galicji (IV 1848)</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Ludwika Mierosławskiego, Adama Mickiewicza, Józefa Bema – przedstawia przebieg Wiosny Ludów w zaborze pruskim – omawia skutki Wiosny Ludów na ziemiach polskich – stosuje pojęcie romantyzm – lokalizuje w czasie początek polskiego romantyzmu (1822) – identyfikuje postacie: Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Zygmunta Krasińskiego, Fryderyka Chopina, Stanisława Moniuszki – charakteryzuje wpływy romantyzmu w polskiej architekturze, malarstwie i muzyce – stosuje pojęcia: „biali”, „czerwoni”, branka – lokalizuje w czasie: ogłoszenie żałoby narodowej (II 1861), mianowanie A. Wielopolskiego naczelnikiem rządu cywilnego (VI 1862), ogłoszenie branki (6 X 1862) – identyfikuje postać Aleksandra Wielopolskiego – wyjaśnia, jakie znaczenie miała żałoba narodowa ogłoszona w 1861 r. – wymienia reformy przeprowadzone przez A. Wielopolskiego – wskazuje pośrednie i bezpośrednie przyczyny wybuchu powstania styczniowego – stosuje pojęcie branka – lokalizuje w czasie: przeprowadzenie branki (14/15 I 1863), wybuch powstania styczniowego (22/23 I 1863), ukaz o uwłaszczeniu chłopów (2 III 1864), koniec powstania styczniowego (V 1865) – identyfikuje postacie: Ludwika Mierosławskiego, Mariana Langiewicza, Romualda Traugutta – wymienia pośrednie i bezpośrednie przyczyny wybuchu powstania styczniowego 	<p>manifestu TDP</p> <ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcia: „noc paskiewiczowska”, gubernia, cytadela – lokalizuje w czasie: wprowadzenie języka niemieckiego jako urzędowego w Wielkim Księstwie Poznańskim (1832), „nocy paskiewiczowskiej” (1833–1856) – wprowadzenie języka rosyjskiego w administracji rządowej w Królestwie Polskim (1839) – lokalizuje w przestrzeni zasięg powstania krakowskiego i zasięg rabacji galicyjskiej – identyfikuje postacie: Edwarda Flotwella, Karola Marcinkowskiego, Hipolita Cegielskiego – omawia represje polityczne, oświatowe i gospodarcze w Królestwie Polskim po powstaniu listopadowym – omawia postanowienia Statutu Organicznego – przedstawia działania, jakie w ramach pracy organicznej podjęto w zaborze pruskim – wyjaśnia, na czym polegał demokratyczny charakter Manifestu do Narodu Polskiego – charakteryzuje założenia pracy organicznej – wyjaśnia, jakie były przyczyny rabacji galicyjskiej – stosuje pojęcia: adres, serwituty, solidaryzm społeczny – lokalizuje w czasie: demonstracje w Krakowie i Lwowie (17 i 19 III 1848), ugodę w Jarosławcu (11 IV 1848), wcielenie Wielkiego Księstwa Poznańskiego do Prus (VII 1848) – identyfikuje postacie: Fryderyka Wilhelma IV, Wiktora Heltmana, Franciszka Smolki, Franciszka Stadiona, Franciszka Józefa I – omawia sytuację na ziemiach polskich przed Wiosną Ludów – przedstawia przebieg Wiosny Ludów 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polegał radykalizm programu Gromad Ludu Polskiego – stosuje pojęcie entuzjastki – lokalizuje w czasie: powołanie I. Paskiewicza na namiestnika Królestwa Polskiego (1832), wprowadzenie stanu wojennego w Królestwie Polskim (1833), wprowadzenie nowego podziału administracyjnego w Królestwie Polskim (1837), kapitulację Krakowa (4 III 1846) – identyfikuje postacie: Dezyderego Chłapowskiego, Narczyży Żmichowskiej, Jana Tyssowskiego, Ludwika Gorzkowskiego – wyjaśnia, jakie polityczne następstwa miało wydanie Statutu Organicznego – omawia represje po powstaniu listopadowym zastosowane na ziemiach zabranych – opisuje politykę władz pruskich w Wielkim Księstwie Poznańskim po powstaniu listopadowym – stosuje pojęcia: era Bacha, moskalofilia – lokalizuje w czasie: wybuch powstania wielkopolskiego (29 IV 1848), powstanie Ligi Polskiej (VI 1848) – lokalizuje w przestrzeni państwa, w których Polacy wspierali wystąpienia Wiosny Ludów – identyfikuje postacie: Karola Libelta, Karla Wilhelma von Willisena, Henryka Dembińskiego, Aleksandra Bacha, Agenora Gołuchowskiego – wyjaśnia, w jaki sposób objawiał się wzrost świadomości narodowej Polaków na Pomorzu i Śląsku – przedstawia udział Polaków w europejskiej Wiośnie Ludów – przedstawia echa Wiosny Ludów w królestwie Polskim – stosuje pojęcia: eklektyzm, neogotyki – lokalizuje w czasie utworzenie Towarzystwa Przyjaciół Nauk (1800) 	<p>Ceynowy, Gustawa Gizewiusza, Józefa Szafranka, Józefa Lompy, Wojciecha Chrzanowskiego, Grzegorza Jachimowicza, Wacława Zaleskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego Polacy tak licznie wspierali wystąpienia rewolucyjne Wiosny Ludów w innych krajach – wskazuje powody, dla których polscy wojskowi często stawali na czele rewolucyjnych armii w innych krajach – omawia proces rozbudzenia dążeń emancypacyjnych Ukraińców – lokalizuje w czasie utworzenie Towarzystwa Literackiego Polskiego w Paryżu (1832), założenie Biblioteki Polskiej w Paryżu (1839) – identyfikuje postacie: Antonia Corazziego, Jakuba Kubickiego, Chrystiana Piotra Aignera, Franciszka Wężyka, Ludwika Osińskiego, Cypriana Godebskiego, Władysława Anycza, Władysława Żeleńskiego, Augusta Cieszkowskiego – wyjaśnia, jakie znaczenie miała działalność kulturalna emigrantów w XIX w. – stosuje pojęcie „czasy polskie” – lokalizuje w czasie: rozwiązanie Towarzystwa Rolniczego i Delegacji Miejskiej (IV 1861), wprowadzenie stanu oblężenia w Królestwie Polskim (X 1861) – identyfikuje postacie: Ignacego Chmielińskiego, Wasilija Kaplinskiego, Karola Majewskiego – wyjaśnia, dlaczego próba kompromisu między władzami carskimi i Polakami się nie powiodła – identyfikuje postacie: Anny Pustowójtówny, Francesca Nulla, Michała Murawjowa – wyjaśnia, na czym miał polegać pokojowy sposób rozwiązania kwestii polskiej zaproponowany przez mocarstwa
--	--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - określa czynniki, jakie wpłynęły na klęskę powstania styczniowego 	<ul style="list-style-type: none"> w Galicji - przedstawia program polityczny liberałów galicyjskich w czasie Wiosny Ludów - stosuje pojęcia: klasycyzm, mesjanizm - lokalizuje w czasie powstanie Zakładu Narodowego im. Ossolińskich (1817) - identyfikuje postacie: Józefa Maksymiliana Ossolińskiego, Joachima Lelewela, Stanisława Staszica, Aleksandra Fredry, Artura Grottgera - omawia rozwój kultury polskiej pod zaborami w pierwszej połowie XIX w. - wyjaśnia, jakie znaczenie dla kultury polskiej miało powstanie Ossolineum - omawia działalność Adama Mickiewicza jako czołowego przedstawiciela romantyzmu polskiego - wyjaśnia, na czym polegała idea mesjanizmu Polski - stosuje pojęcia: odwilż posewastopolska, rewolucja moralna - lokalizuje w czasie: demonstrację z okazji 30. rocznicy bitwy pod Olszynką Grochowską (II 1861), krwawą pacyfikację manifestacji patriotycznej w Warszawie (IV 1861), powstanie Komitetu Miejskiego (X 1861), powołanie Dyrekcji Krajowej (XII 1861) - identyfikuje postacie: Michała Gorczakowa, Aleksandra II, Andrzeja Zamoyskiego, Leopolda Kronenberga - opisuje przejawy odwilży posewastopolskiej w Królestwie Polskim - omawia postawy Polaków wobec władzy carskiej w czasie odwilży posewastopolskiej - przedstawia proces narastania nastrojów narodowych i 	<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Samuela Bogumiła Lindego, Juliana Ursyna Niemcewicza, Aleksandra Orłowskiego, Piotra Michałowskiego, Andrzeja Towiańskiego - przedstawia cechy charakterystyczne architektury klasycystycznej pierwszej połowy XIX w. - omawia rozwój literatury klasycystycznej pierwszej połowy XIX w. - przedstawia rozwój kultury polskiej na emigracji - stosuje pojęcie millenerzy - lokalizuje w czasie: założenie Towarzystwa Rolniczego (1858), pierwszą wielką demonstrację patriotyczną (VI 1860), powołanie Delegacji Miejskiej (1861), powołanie A. Wielopolskiego na dyrektora Komisji Wyznań i Oświecenia Publicznego (1861) - identyfikuje postacie: Edwarda Jurgensa, Zygmunta Sierakowskiego, Jarosława Dąbrowskiego - wyjaśnia, jakie znaczenie dla Królestwa Polskiego miała działalność Towarzystwa Rolniczego - wskazuje różnice w programach politycznych środowisk patriotycznych w przededniu powstania styczniowego - wyjaśnia wpływ polityki Aleksandra Wielopolskiego na radykalizację nastrojów w Królestwie Polskim - przedstawia proces kształtowania się obozów politycznych „czerwonych” i „białych” - wyjaśnia, dlaczego A. Wielopolski postanowił przeprowadzić brankę - lokalizuje w czasie: ogłoszenie się M. Langiewicza dyktatorem powstania (III 1863), podpisanie konwencji Alvenslebena (8 II 1863), stracenie R. Traugutta (VIII 1864) - identyfikuje postacie: Karola Majewskiego, Józefa Haukego- 	<ul style="list-style-type: none"> zachodnioeuropejskie - wyjaśnia, dlaczego interwencja dyplomatyczna Londynu, Paryża oraz Wiednia się nie powiodła - przedstawia działania, jakie podjęli Polacy z zaboru pruskiego i austriackiego po wybuchu powstania styczniowego 	
---	--	--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> – powstańców w Królestwie Polskim – charakteryzuje politykę A. Wielopolskiego – omawia poglądy „białych” i „czerwonych” na kwestię niepodległości Polski – przedstawia skutki demonstracji patriotycznych z 1861 r. – stosuje pojęcie państwo podziemne – lokalizuje w czasie: ogłoszenie Manifestu przez Komitet Centralny (22 I 1863), ogłoszenie się Tymczasowego Rządu Narodowego Rządem Narodowym (VI 1863), objęcie dyktatury przez R. Traugutta (X 1863) – lokalizuje w przestrzeni obszary, na których toczyły się główne walki podczas powstania styczniowego – identyfikuje postacie: Stefana Bobrowskiego, Fiodora Berga, Stanisława Brzóska – opisuje przebieg powstania styczniowego – omawia sposób organizacji, uzbrojenie i metody walki sił powstańczych – przedstawia sposób funkcjonowania polskiego państwa podziemnego – charakteryzuje działalność R. Traugutta – omawia postanowienia carskiego ukazu o uwłaszczeniu chłopów – przedstawia wydarzenia, które wpłynęły na upadek powstania styczniowego 	<ul style="list-style-type: none"> – Bosaka, Aleksandra Waszkowskiego – omawia sposób, w jaki w Manifeście Tymczasowego Rządu narodowego rozwiązano kwestię chłopską – wyjaśnia, w jakich okolicznościach powstanie styczniowe przekształciło się w powstanie narodowe – omawia okoliczności, w jakich powstało polskie państwo podziemne – przedstawia stosunek państw europejskich do powstania styczniowego – omawia stosunek państw zaborczych do powstania styczniowego – omawia okoliczności, w jakich R. Traugutt sięgnął po dyktaturę 		
--	--	--	--	--

III. ŚWIAT W EPOCE WĘGLA I STALI

<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcia: secesja, Unia, Konfederacja, wojna totalna – lokalizuje w czasie: wojnę secesyjną (1861–1865), zniesienie niewolnictwa (1 I 1863) – identyfikuje postać Abrahama Lincolna – omawia bezpośrednie przyczyny wojny secesyjnej – wyjaśnia, na czym polegała wojna 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcia: abolicjonizm, demokraci, republikanie, segregacja rasowa – lokalizuje w czasie: wybór A. Lincolna na prezydenta USA (1860), atak na Fort Sumter (12 IV 1861), kapitulację wojsk konfederackich w Appomattox (9 IV 1865) – lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Gettysburgiem (1–3 VII 	<ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje w czasie: kompromis z Missouri (1820), secesję Karoliny Południowej (XII 1860), powstanie Skonfederowanych Stanów Ameryki (II 1861) – lokalizuje w przestrzeni kierunki działań wojsk Unii i Konfederacji – przedstawia przyczyny podziału USA na Północ i Południe – wyjaśnia, jaki wpływ na konflikt 	<ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje w czasie proces rekonstrukcji (1865–1877) – przedstawia rozwój gospodarczy USA po wojnie secesyjnej – wyjaśnia, jaki wpływ na rozwój gospodarczy USA w drugiej połowie XIX w. miała migracja z Europy – lokalizuje w czasie: układ w Plombières (VII 1858), pokój w Zurychu (XI 1859) 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia sposób rozwiązania problemu niewolnictwa w czasie wojny secesyjnej i jego społeczne skutki – ocenia rolę Camilla Cavoura i Giuseppe Garibaldi w jednoczeniu państwa włoskiego – ocenia zjednoczeniową politykę O. von Bismarcka i jego wpływ na stosunki międzynarodowe – ocenia politykę kolonialną Wielkiej
--	---	--	---	---

<p>totalna</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia skutki wojny secesyjnej – lokalizuje w czasie: „wyprawę tysiąca” (V 1860), powstanie Królestwa Włoch (III 1861) – identyfikuje postacie: Wiktora Emanuela II, Giuseppe Garibaldiego, Camilla Cavoura – wymienia etapy jednoczenia Włoch – wyjaśnia, dlaczego to Królestwu Sardynii przypadła decydująca rola w procesie jednoczenia ziem włoskich – stosuje pojęcie zjednoczenie „krwią i żelazem” – lokalizuje w czasie: wojnę Prus z Danią (1864), wojnę Prus z Austrią (1866), wojnę francusko-pruska (1870–1871), powstanie Rzeszy Niemieckiej (18 I 1871) – identyfikuje postać Ottona von Bismarcka – przedstawia rolę Prus w jednoczeniu państw niemieckich – wymienia wydarzenia, które składały się na proces jednoczenia Niemiec krwią i żelazem – wyjaśnia, jakie znaczenie dla Europy miało powstanie Cesarstwa Niemieckiego – stosuje pojęcia: kolonializm, metropolia – lokalizuje w przestrzeni kolonialne imperia Wielkiej Brytanii i Francji – charakteryzuje przyczyny ekspansji kolonialnej w drugiej połowie XIX w. – wyjaśnia, dlaczego dochodziło do konfliktów kolonialnych – wymienia przykłady konfliktów kolonialnych w drugiej połowie XIX w. – lokalizuje w czasie: opublikowanie teorii ewolucji i doboru naturalnego (1859), pierwszy lot samolotem (1903) – identyfikuje postacie: Marii Skłodowskiej-Curie, Charlesa Darwina 	<p>1863)</p> <ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje w przestrzeni podział USA w przededniu wojny secesyjnej – identyfikuje postacie: Jeffersona Davisa, Ulyssesa Granta, Roberta Lee – omawia różnice w rozwoju gospodarczym, politycznym i społecznym między Północą a Południem USA – opisuje przebieg wojny secesyjnej – stosuje pojęcia risorgimento, plebiscyt – lokalizuje w czasie: wojnę Francji i Piemontu z Austrią (IV–VII 1859), plebiscyty na rzecz przyłączenia się do Piemontu (III–IV 1860), przyłączenie Wenecji do Włoch (1866) – lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwy pod Magentą i Solferino (1859) – lokalizuje w przestrzeni etapy jednoczenia Włoch – identyfikuje postacie: Giuseppe Mazziniego, Napoleona III – przedstawia dwie koncepcje zjednoczenia państw włoskich – omawia przebieg wojny Piemontu i Francji z Austrią – wymienia skutki wojny Piemontu i Francji z Austrią – określa, w jakim celu powstał Czerwony Krzyż – opisuje proces jednoczenia Włoch – stosuje pojęcia: koncepcja Małych Niemiec, koncepcja Wielkich Niemiec – lokalizuje w czasie: objęcie funkcji premiera Prus przez O. von Bismarcka (1862), powstanie Związku Północnoniemieckiego (1867), powstanie Austro-Węgier (1867), pokój we Frankfurcie (10 V 1871) – lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Sadową (VII 1866), bitwę pod Custozą (1866), bitwę pod 	<p>między Północą i Południem miała kwestia stosunku do niewolnictwa</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jaki wpływ na przebieg wojny secesyjnej miała Proklamacja emancypacji – porównuje potencjał militarny Unii i Konfederacji – lokalizuje w czasie: objęcie funkcji premiera Piemontu przez C. Cavoura (1852), rozejm w Villafranca (VII 1859), powołanie Międzynarodowego Komitetu Czerwonego Krzyża (X 1863), uchwalenie konwencji genewskiej (1864) – lokalizuje w przestrzeni wyprawę „tysiąca czerwonych koszul” w 1860 r. – identyfikuje postacie: Jeana Henriego Dunanta, Piusa IX – wyjaśnia, jaką rolę wśród państw włoskich odgrywało Królestwo Sardynii – charakteryzuje politykę zagraniczną Piemontu pod koniec lat 50. XIX w. – przedstawia okoliczności powstania Czerwonego Krzyża – wyjaśnia, dlaczego zjednoczenie Włoch można nazwać procesem oddolnym – stosuje pojęcie depesza emska – lokalizuje w czasie: powstanie Związku Celnego (1834), erę Bacha (1849–1859), rozejm w wojnie francusko-pruskiej (28 I 1871) – identyfikuje postacie: Helmutha von Moltke, Aleksandra von Bacha, Agenora Goluchowskiego – przedstawia przyczyny i skutki wojny Prus z Danią – omawia przyczyny, przebieg i skutki wojny Prus z Austrią – przedstawia okoliczności powstania i zasady funkcjonowania Związku Północnoniemieckiego – przedstawia cechy charakterystyczne ery Bacha – omawia proces przekształcania się 	<ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwy pod Calatafimi i nad rzeką Volturno (1860) – wyjaśnia, jaką rolę w procesie jednoczenia Włoch odegrała Francja – wskazuje wydarzenia na arenie międzynarodowej, jakie umożliwiły Włochom zakończenie procesu zjednoczenia – lokalizuje w czasie: dyplom październikowy (1860), patent lotowy (II 1861), ogłoszenie konstytucji Austro-Węgier (XII 1867) – identyfikuje postacie Antona von Schmerlinga, Gyula’ego Andrassy’ego – wyjaśnia, jakie możliwości dawało wykorzystanie przez pruską armię nowych zdobyczy techniki – lokalizuje w czasie: wojnę brytyjsko-zuluską (1879), powstanie Związku Południowej Afryki (1910) – wyjaśnia, jaką rolę w budowaniu brytyjskiego imperium kolonialnego odegrała Brytyjska Kompania Wschodnioindyjska – wyjaśnia, z czego wynikało szybkie uzyskanie statusu dominium przez Kanadę i Australię – omawia politykę kolonialną Hiszpanii, Portugalii, Holandii, Belgii i Włoch w drugiej połowie XIX i na początku XX w. – wyjaśnia, dlaczego działania europejskich mocarstw w Azji różniły się od ich postępowania w koloniach afrykańskich – identyfikuje postacie: Hansa Christiana Oersteda, Jönsa Jacoba Berzeliusa, Justusa von Liebiga, Rudolfa Virchowa, Étienne’a Lenoira, Nikolausa Otto – charakteryzuje przemiany w rolnictwie w drugiej połowie XIX i na początku XX w. – lokalizuje w czasie kongres w sprawie kobiet w Seneca Falls (1848) – identyfikuje postacie: Josepha 	<p>Brytanii</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia wpływ przemian naukowych i technologicznych w drugiej połowie XIX i na początku XX w. na zmianę standardu życia społeczeństwa europejskiego – ocenia wpływ zmian w systemie oświaty na rozwój cywilizacyjny społeczeństwa w XIX w. – ocenia wpływ, jaki miał rozwój higieny i medycyny na życie codzienne w XIX w. – ocenia znaczenie emancypacji społecznej i politycznej kobiet – ocenia wpływ nowych ruchów i partii politycznych na proces demokratyzacji państw europejskich – ocenia wpływ kongresu berlińskiego na ład międzynarodowy – ocenia siłę oddziaływania kultury masowej i sportu masowego na życie społeczeństw
---	--	--	---	---

<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego teorie C. Darwina zrewolucjonizowały świat nauki - wyjaśnia, jaki wpływ na życie codzienne miały wynalazki w dziedzinie transportu i komunikacji - stosuje pojęcia: urbanizacja, eksplozja demograficzna - identyfikuje postać Marii Skłodowskiej-Curie - wyjaśnia, dlaczego w drugiej połowie XIX w. doszło do eksplozji demograficznej - wyjaśnia, jaki wpływ na życie codzienne miał rozwój higieny - stosuje pojęcia: partia polityczna, związek zawodowy, nacjonalizm, antysemityzm - wyjaśnia, w jakim celu powstały związki zawodowe - wymienia cechy partii politycznych powstałych w drugiej połowie XIX i na początku XX w. i metody ich działań - omawia założenia nacjonalizmu - stosuje pojęcie panslawizm - lokalizuje w czasie: powstanie trójprzymierza (1882), wojnę rosyjsko-japońską (1904–1905) - wyjaśnia, jaką rolę miała odgrywać Rosja wobec narodów bałkańskich - przedstawia cele w polityce zagranicznej, jakie przyświecały państwom trójprzymierza - omawia przyczyny, przebieg i skutki wojny rosyjsko-japońskiej - stosuje pojęcia: la belle époque, impresjonizm, kultura masowa - lokalizuje w czasie wynalezienie kinematografu (1895) - identyfikuje postacie: Fryderyka Nietzschego, Honoré de Balzaca, Claude'a Moneta, Vincenta van Gogha, Pabla Picassa - wyjaśnia, jakie znaczenie miał rozwój czytelnictwa - wymienia nowe kierunki w sztuce powstałe na przełomie XIX i XX w. - omawia cechy charakterystyczne 	<p>Sedanem (IX 1870)</p> <ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w przestrzeni etapy zjednoczenia Niemiec - identyfikuje postacie: Wilhelma I Hohenzollerna, Franciszka Józefa I, Napoleona III - omawia koncepcje zjednoczenia Niemiec -charakteryzuje politykę O. von Bismarcka zmierzającą do zjednoczenia Niemiec - wyjaśnia, dlaczego doszło do wojny Prus z Francją - omawia przebieg wojny francusko-pruskiej - przedstawia okoliczności ogłoszenia powstania II Rzeszy - wymienia skutki wojny francusko-pruskiej - przedstawia okoliczności powstania Austro-Węgier - stosuje pojęcia: dominium, protektorat - lokalizuje w czasie: powstanie tajpingów (1851–1864), powstanie sipajów (1857-1859), powstanie bokserów (1899) - lokalizuje w przestrzeni kolonialne imperia Hiszpanii, Portugalii, Holandii, Belgii i Włoch - identyfikuje postać Cecila Johna Rhodesa - przedstawia korzyści, jakie z kolonializmu czerpali biali osadnicy - przedstawia proces powstawania brytyjskiego imperium kolonialnego w Afryce i Azji - wyjaśnia, dlaczego brytyjskie imperium kolonialne nazywano imperium, nad którym słońce nie zachodzi - przedstawia politykę mocarstw kolonialnych wobec Chin - przedstawia proces budowania francuskiego imperium kolonialnego w Afryce i Azji - stosuje pojęcia: monopol, płodozmian, teoria ewolucji 	<p>monarchii Habsburgów w państwo dualistyczne</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego zjednoczenie Niemiec można nazwać procesem odgórnym - lokalizuje w czasie: wojny opiumowe (1839–1841, 1856–1860), wojny burskie (1880–1881, 1899–1902), powstanie Mahdiego (1881–1899) atak Włoch na Abisynię (1896), incydent w Faszodzie (1898) - omawia sposób organizacji brytyjskiego imperium kolonialnego - omawia przyczyny i skutki powstania sipajów - wyjaśnia, w jaki sposób Brytyjczykom udawało się utrzymywać kontrolę nad morzami i oceanami niemal całego świata - wyjaśnia, jakie znaczenie miał Kanał Sueski dla brytyjskiego kolonializmu - omawia sposób organizacji francuskiego imperium kolonialnego - przedstawia przebieg i skutki konfliktów kolonialnych w drugiej połowie XIX w. - stosuje pojęcia: syndykat, trust, koncern, melioracja - lokalizuje w czasie: skonstruowanie i opatentowanie żarówki (1879), otwarcie Kanału Kilońskiego (1895), otwarcie Kanału Panamskiego (1914) - identyfikuje postacie: André Ampère'a, Georga Ohma, Michaela Faradaya, Antoine'a Henriego Becquerela, Pierre'a Curie, Maxa Plancka, Ernesta Rutherforda, Dmitrija Mendelejewa, Johna Daltona, Ferdinanda von Zeppelina, Gottlieba Daimlera, Carla Benza, Rudolfa Diesla - wyjaśnia, jaki wpływ na życie codzienne miało zastosowanie odkryć w dziedzinie elektromagnetyzmu - omawia osiągnięcia naukowe w dziedzinie fizyki - omawia osiągnięcia naukowe w 	<p>Listera, Felixa Hoffmanna, Willema Einthovena, Paula Ehrlicha</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia wpływ uprzemysłowienia na jakość życia robotników - lokalizuje w czasie: powstanie pierwszego związku zawodowego w Wielkiej Brytanii (1866), I Światowy Kongres Syjonistyczny (1897) -omawia reformy wprowadzone przez Komunę Paryską - wyjaśnia, dlaczego Komuna Paryska upadła - porównuje poglądy anarchistów, socjaldemokratów i rewolucjonistów oraz chrześcijańskich demokratów - lokalizuje w czasie: sojusz trzech cesarzy (1873), antytureckie powstanie w Bośni i Hercegowinie (1875), wojnę między USA i Hiszpanią (1898), zajęcie Korei przez Japonię (1910) - identyfikuje postać Cixi - omawia przyczyny i skutki wojny rosyjsko-tureckiej z lat 1877–1878 - omawia proces budowania politycznej potęgi USA w stosunkach międzynarodowych - identyfikuje postacie: Henriego Bergsona, Arthura Schopenhauera, Paula Verlaine'a, Arthura Rimbauda, Gustave'a Courbета, Jean-François Milleta, Mary Cassatt, Berthe Morisot, Henriego Labrouste'a - wyjaśnia, dlaczego doszło do wskrzeszenia idei olimpijskiej
---	---	--	---

<p>kultury masowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje w czasie: opracowanie metody destylacji ropy naftowej przez W. Łukasiewicza (1853), otwarcie Kanału Sueskiego (1869) – identyfikuje postacie: Thomasa Alvy Edisona, Alexandra Grahama Bella, Guglielma Marconiego, Wilhelma Roentgena, Louisa Pasteura, Karola Olszewskiego, Zygmunta Wróblewskiego, Ignacego Łukasiewicza, Alfreda Nobla, Ernesta Malinowskiego, Willbura i Orville’a Wrightów – omawia znaczenie, jakie miał rozwój telekomunikacji w drugiej połowie XIX i na początku XX w. – omawia kierunki rozwoju przemysłu w drugiej połowie XIX i na początku XX w. – wyjaśnia, w jakim celu właściciele przedsiębiorstw tworzyli monopole – charakteryzuje rozwój transportu w drugiej połowie XIX i na początku XX w. – stosuje pojęcia: choroby cywilizacyjne, emancypacja, sufrażystki – lokalizuje w przestrzeni główne kierunki migracji ludności europejskiej w XIX w. – identyfikuje postacie: Roberta Kocha, Louisa Pasteura, Wilhelma Roentgena – omawia wpływ industrializacji na urbanizację w drugiej połowie XIX i na początku XX w. – omawia zmiany w systemie oświaty i ich wpływ na ograniczenie lub likwidację analfabetyzmu – charakteryzuje zjawisko migracji w drugiej połowie XIX i na początku XX w. – wymienia najważniejsze postulaty ruchu kobiecego na przełomie XIX i XX w. – stosuje pojęcia: demokracja, socjaldemokracja, rewolucjoniści, komunizm, chrześcijańska 	<p>dziedzinie chemii i biologii</p> <ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcia: antyseptyka, feminizm – lokalizuje w czasie: powstanie Powszechnej Unii Kobiet (1889), czarny piątek (XI 1910) – identyfikuje postacie: Pierre’a Curie, Emmeline Pankhurst – wyjaśnia, jakie znaczenie zyskał czas wolny w życiu codziennym – omawia postęp naukowy, jaki dokonał się w medycynie w drugiej połowie XIX i na początku XX w. – omawia proces emancypacji społecznej i politycznej kobiet – stosuje pojęcia: anarchizm, system kurialny, syjonizm – lokalizuje w czasie Komuny Paryską (III–V 1871) – identyfikuje postać Theodora Herzla – omawia proces demokratyzacji państw Europy Zachodniej i Centralnej w drugiej połowie XIX i na początku XX w. – wyjaśnia, co miało wpływ na powstanie partii politycznych – przedstawia okoliczności, w jakich doszło do narodzin chrześcijańskiej demokracji – przedstawia czynniki, które wpłynęły na rozwój nacjonalizmu – wyjaśnia, w jakich okolicznościach doszło do powstania syjonizmu – stosuje pojęcia: szogun, samuraje – lokalizuje w czasie: otwarcie się Japonii na świat (1853), wojnę turecko-rosyjską (1877–1878), pokój w San Stefano (1878), traktat pokojowy w Portsmouth (IX 1905) – lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Mukdenem (II/III 1905) – omawia reakcję Francji i Wielkiej Brytanii na rosnącą potęgę Niemiec – charakteryzuje politykę cesarza Mutsuhito i jej skutki dla Japonii – omawia ekspansję terytorialną Japonii na przełomie XIX i XX w. – przedstawia sytuację wewnętrzną w 		
------------------------	---	---	--	--

	<p>demokracja</p> <ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje w czasie: powstanie I Międzynarodówki (1864), powstanie II Międzynarodówki (1889), ogłoszenie Rerum novarum (1891) – identyfikuje postacie: Włodzimierza Uljanowa (Lenina), Leona XIII – przedstawia czynniki, które wpłynęły na proces demokratyzacji systemów politycznych w drugiej połowie XIX i na początku XX w. – wyjaśnia, jaką rolę miały odgrywać I i II Międzynarodówka – omawia poglądy anarchistów, socjaldemokratów i rewolucjonistów – omawia założenia ideologiczne chrześcijańskiej demokracji – stosuje pojęcie zasada wspaniałego odosobnienia – lokalizuje w czasie: początek reform Meiji (1867), kongres w Berlinie (VI–VII 1878), układ wojskowy Niemiec i Austro-Węgier (1879), powstanie bokserów (1899–1900) – lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Cuszimą (V 1905) – identyfikuje postacie: Mutsuhito, Mikołaja II – omawia proces budowania trójprzymierza – wyjaśnia, na czym polegała brytyjska zasada wspaniałego odosobnienia – wyjaśnia, jakie znaczenie dla układu sił w Europie miał kongres berliński – wymienia konsekwencje rywalizacji mocarstw na Dalekim Wschodzie – stosuje pojęcia: dekadentyzm, marksizm, realizm, naturalizm, symbolizm, kubizm, secesja – lokalizuje w czasie otwarcie wieży Eiffla (1889) – identyfikuje postacie: Auguste’a Comte’a, Lwa Tołstoja, Auguste’a Renoira, Auguste’a i Louisa Lumière – wymienia kierunki filozoficzne przełomu XIX i XX w. – wyjaśnia, czym charakteryzował się 	<p>Chinach na przełomie XIX i XX w.</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia przyczyny, przebieg i skutki powstania bokserów w Chinach – stosuje pojęcia: filozofia pozytywna, intuicjonizm, akademizm, postimpresjonizm – lokalizuje w czasie pierwsze nowożytne igrzyska olimpijskie (1896) – identyfikuje postacie: Fiodora Dostojewskiego, Antona Czechowa, Charlesa Dickensa, Josepha Conrada, Gustave’a Flauberta, Émile’a Zoli, Marcela Prousta, Edgara Degasa, Paula Cézanne’a, Paula Gaugina, Antonia Gaudiego, Pierre’a de Coubertina – omawia kierunki filozoficzne, które dominowały na przełomie XIX i XX w. – wskazuje przykłady twórców reprezentujących nowe kierunki w sztuce powstałe na przełomie XIX i XX w. – omawia cechy charakterystyczne architektury przełomu XIX i XX w. 		
--	--	---	--	--

	<p>realizm i naturalizm w literaturze i sztuce</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia przykłady dzieł literackich i malarskich należących do realizmu lub naturalizmu – przedstawia cechy charakterystyczne nowych kierunków w sztuce powstałych na przełomie XIX i XX w. – wskazuje czynniki, które wpłynęły na rozwój kultury masowej – wyjaśnia, dlaczego kino i sport stały się nieodłącznym elementem kultury masowej 			
--	---	--	--	--

Klasa 3 – oceny roczne

Wymagania na poszczególne oceny				
Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Ocena dobra Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Ocena bardzo dobra Uczeń potrafi to, co na ocenę dobłą, oraz:	Ocena celująca Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
IV. ZIEMIE POLSKIE NA PRZEŁOMIE XIX I XX WIEKU				
<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcia: rusyfikacja, „noc apuchtinowska”, katorga – lokalizuje w czasie: wprowadzenie języka rosyjskiego jako urzędowego (1865), „noc apuchtinowską” (1879–1897) – identyfikuje postać Aleksandra Apuchtina – wymienia represje, jakie spadły na uczestników powstania styczniowego i ich rodziny – wyjaśnia, w jaki sposób Polacy w Królestwie Polskim bronili się przed rusyfikacją szkolnictwa 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcia: generał-gubernator, tajne komplety, kontrybucja – lokalizuje w czasie utworzenie urzędu generała-gubernatora (1874) – lokalizuje w przestrzeni główne kierunki zsyłek Polaków w głąb Rosji po powstaniu styczniowym – identyfikuje postać Fiodora Berga – przedstawia działania, jakie podjął car Aleksander II w celu likwidacji autonomii Królestwa Polskiego – omawia proces rusyfikacji szkół w Królestwie Polskim po powstaniu styczniowym 	<ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje w czasie podporządkowanie Kościoła katolickiego Kolegium Duchownemu w Petersburgu (1867), rozpoczęcie likwidacji Kościoła unickiego (1875) – identyfikuje postać Iosifa Hurki – przedstawia rodzaje kar, jakie nakładano na powstańców skazanych na zesłanie – opisuje drogę powstańców na zesłanie – omawia represje popowstaniowe na ziemiach zabranych – stosuje pojęcie stańczycy 	<ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje w czasie: powstanie zabajkalskie (1866), powstanie Zjednoczenia Emigracji Polskiej (1866) – identyfikuje postacie: Aleksandra Czekanowskiego, Jana Czerskiego, Benedykta Dybrowskiego – konfrontuje różne oceny powstania styczniowego – przedstawia wkład polskich naukowców w odkrywaniu Syberii – wyjaśnia, jaki charakter miała emigracja po powstaniu styczniowym – lokalizuje w czasie patent lutowy 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia postawy Polaków wobec polityki zaborców po powstaniu styczniowym – ocenia rolę Kościoła w walce z zaborcami – ocenia postawy Polaków wobec polityki zaborców po powstaniu styczniowym – ocenia rolę Kościoła w walce z zaborcami – ocenia skuteczność polityki Kulturkampfu w walce z katolicyzmem i polsnością – ocenia społeczne i gospodarcze

<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, jakie cele miała przynieść rusyfikacja Polaków - stosuje pojęcia: Kulturkampf, germanizacja - lokalizuje w czasie: Kulturkampf (1871–1878), usunięcie języka polskiego ze szkół w zaborze pruskim (1887) - wyjaśnia, na czym polegała polityka Kulturkampfu - charakteryzuje proces germanizacji szkolnictwa w zaborze pruskim - wymienia instytucje życia publicznego, które funkcjonowały w Galicji w dobie autonomii - stosuje pojęcia: pozytywizm, praca organiczna, praca u podstaw - lokalizuje w przestrzeni okręgi wydobywcze i przemysłowe na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX w. - identyfikuje postać Bolesława Prusa - omawia program pozytywistów warszawskich - wymienia okręgi przemysłowe na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX w. - wymienia formy działania polskich pozytywistów - stosuje pojęcie endecja - lokalizuje w czasie: powstanie Polskiej Partii Socjalistycznej (1893), powstanie Stronnictwa Narodowo-Demokratycznego (1897), powstanie Socjaldemokracji Królestwa Polskiego i Litwy (1900), powstanie Polskiego Stronnictwa Ludowego (1903) - identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Wincentego Witosa - wymienia partie polityczne należące do polskiego ruchu socjalistycznego - omawia program Polskiej Partii Socjalistycznej - wymienia partie polityczne należące do polskiego ruchu narodowego oraz ruchu ludowego 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje represyjną politykę władz carskich wobec Kościoła katolickiego i unickiego - stosuje pojęcia: Hakata, rugi pruskie, autonomia - lokalizuje w czasie: wprowadzenie języka polskiego do szkół w Galicji (1867), rugi pruskie (1885–1890), utworzenie Komisji Kolonizacyjnej (1886), powstanie Hakaty (1894), początek strajku dzieci we Wrześni (1901) - identyfikuje postacie: Mieczysława Ledóchowskiego, Michała Drzymały, Agenora Gołuchowskiego - wyjaśnia, w jakim celu powstała Hakata - omawia działania, jakie rząd niemiecki podjął w ramach polityki Kulturkampfu - omawia walkę z polskością w zaborze pruskim na polu gospodarczym - wyjaśnia, jaką rolę miała odegrać Komisja Kolonizacyjna i jakie były skutki jej działalności - podaje przykłady walki Polaków z germanizacją w szkolnictwie i antypolskim ustawodawstwem w dziedzinie gospodarki - wyjaśnia, z jakich powodów wybuch strajk dzieci we Wrześni i z jaką reakcją opinii publicznej się spotkał - charakteryzuje system polityczny Galicji w dobie autonomii - przedstawia proces kształtowania się autonomii galicyjskiej - stosuje pojęcia: serwituty, proletariat, burżuazja, asymilacja narodowa - identyfikuje postacie: Aleksandra Świętochowskiego, Elizy Orzeszkowej - omawia działalność pozytywistów w zaborze pruskim i austriackim - charakteryzuje rozwój przemysłu na ziemiach polskich - przedstawia gospodarczą rolę Łodzi w drugiej połowie XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie: wystosowanie adresu konserwatystów galicyjskich do Franciszka Józefa I (1866), wprowadzenie języka polskiego do administracji, policji i sądownictwa w Galicji (1869), wprowadzenie języka niemieckiego do administracji w zaborze pruskim (1876), nowelę osadniczą (1904), ustawę kagańcową (1908), ustawę wywłaszczeniową (1908) - identyfikuje postacie: Ferdinanda von Hansemanna, Hermanna Kennemanna, Heinricha von Tiedemanna, Józefa Lompy, Karola Miarki (młodszego i starszego), Gustawa Gizewiusza, Krzysztofa Mrongowiusza, Józefa Szujskiego - wyjaśnia, jaką rolę odegrał Kościół katolicki w walce o utrzymanie polskości - przedstawia proces polonizacji Galicji i jego konsekwencje - wymienia kompetencje galicyjskiego Sejmu Krajowego - opisuje, jaką politykę realizowali stańczycy - omawia życie kulturalne i naukowe Galicji w dobie autonomii - stosuje pojęcia: klerykalizm, prawo propinacji - lokalizuje w czasie powstanie Uniwersytetu Latającego (1885) - identyfikuje postać Franciszka Stefczyka - przedstawia, w jaki sposób organizowano tajne nauczanie w Królestwie Polskim - omawia przemiany, jakie zaszły na polskiej wsi w drugiej połowie XIX w. - omawia procesy modernizacyjne, jakie zaszły w polskim społeczeństwie w drugiej połowie XIX w. - lokalizuje w czasie: ogłoszenie programu brukselskiego (1879), utworzenie Związku Młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> (1861), uchwalenie tzw. paragrafu o kazalnicy (1871) - identyfikuje postacie: Stanisława Tarnowskiego, Stanisława Koźmiana, Ludwika Wodzickiego, Alfreda Potockiego, Kazimierza Badeniego - omawia sytuację narodowościową Polaków w Galicji - wyjaśnia, dlaczego Galicję nazywano „polskim Piemontem” - porównuje sytuację polityczno-narodową Polaków w trzech zaborach w drugiej połowie XIX w. - stosuje pojęcie haskala - lokalizuje w czasie: otwarcie Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej (1848), założenie Akademii Umiejętności (1872), założenie kas Stefczyka (1890) - identyfikuje postać Piotra Chmielowskiego - wyjaśnia, jakie poglądy na kwestie emancypacji kobiet mieli polscy pozytywiści - wskazuje różnice w rozwoju gospodarczym w poszczególnych zaborach - porównuje sytuację gospodarczo-społeczną Polaków pod zaborami - lokalizuje w czasie założenie Stowarzyszenia Socjalistycznego „Lud Polski” (1881), założenie Towarzystwa Przyjaciół Oświaty (1890), rozłam w Polskim Stronnictwie Ludowym (1913) - omawia początki ruchu socjalistycznego na ziemiach polskich i na emigracji - wyjaśnia, czym różniła się działalność socjalistów w zaborze austriackim od działań ich kolegów z Królestwa Polskiego - przedstawia działalność, jaką prowadziły działaczki ruchu narodowego w Wielkopolsce - omawia działalność ks. Stanisława Stojałowskiego - przedstawia działalność Marii i 	<ul style="list-style-type: none"> skutki pracy organicznej - ocenia wpływ pracy organicznej na kształtowanie się nowoczesnego narodu polskiego - ocenia działalność polityczną partii działających na ziemiach polskich pod zaborami - ocenia skutki rewolucji 1905 r. dla społeczeństwa polskiego - ocenia, czy rewolucja 1905 r. na ziemiach polskich była próbą realizacji polskich marzeń o niepodległości - porównuje i ocenia poglądy krakowskiej i warszawskiej szkoły historycznej - ocenia rolę inteligencji w kształtowaniu się kultury narodowej Polaków
---	---	---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> – omawia założenia programowe Stronnictwa Narodowo-Demokratycznego – omawia założenia programowe Polskiego Stronnictwa Ludowego – stosuje pojęcie „krwawa niedziela” – lokalizuje w czasie „krwawą niedzielę” (22 I 1905), początek strajku generalnego w Królestwie Polskim (I 1905) – identyfikuje postacie: Mikołaja II, Józefa Piłsudskiego – wymienia postulaty uczestników rewolucji 1905 r. w Królestwie Polskim – przedstawia skutki rewolucji z lat 1905–1907 w Rosji i na ziemiach polskich – stosuje pojęcie Młoda Polska – identyfikuje postacie: Henryka Sienkiewicza, Elizy Orzeszkowej, Jana Matejki, Stanisława Wyspiańskiego – wyjaśnia, jakie idee propagowała polska literatura pozytywistyczna – wymienia osiągnięcia polskich pisarzy okresu pozytywizmu 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia strukturę społeczeństwa polskiego na ziemiach polskich pod zaboremami – stosuje pojęcia: program brukselski, program paryski, wszechpolacy – lokalizuje w czasie: powstanie Wielkiego Proletariatu (1882), ogłoszenie programu paryskiego (1892), powstanie Ligi Polskiej (1887), założenie Ligi Narodowej (1893), powstanie Stronnictwa Ludowego (1895), założenie Polskiej Partii Socjalno-Demokratycznej Galicji i Śląska Cieszyńskiego (1897) – identyfikuje postacie: Ludwika Waryńskiego, Ignacego Daszyńskiego, Róży Luksemburg, Feliksa Dzierżyńskiego, Zygmunta Miłkowskiego, Zygmunta Balickiego – przedstawia założenia programu brukselskiego – omawia założenia programu paryskiego – podaje główne różnice między programami PPS i SDKPiL – wyjaśnia, dlaczego PPS reprezentowała niepodległościowy nurt polskiego socjalizmu – omawia założenia programowe Ligi Narodowej – omawia założenia programowe Stronnictwa Ludowego – stosuje pojęcie strajk generalny – lokalizuje w czasie powstanie łódzkie (VI 1905), Manifest październikowy (X 1905) – lokalizuje w przestrzeni obszary objęte strajkami szkolnymi w latach 1905–1908 – wymienia przyczyny rewolucji z lat 1905–1907 w Rosji – omawia przebieg rewolucji 1905 r. na ziemiach polskich – przedstawia przyczyny wybuchu powstania łódzkiego – stosuje pojęcia: stańczycy, trójjokalizm – lokalizuje w czasie Literacką 	<ul style="list-style-type: none"> Polskiej „Zet” (1887), powstanie II Proletariatu (1888), zjazd polskich socjalistów w Paryżu i założenie Związku Zagranicznego Socjalistów Polskich (1892), powstanie Socjaldemokracji Królestwa Polskiego (1893), utworzenie III Proletariatu (1900), – identyfikuje postacie: Ludwika Kulczyckiego, Bolesława Limanowskiego, Zygmunta Balickiego, Juliana Marchlewskiego, Adolfa Warskiego, Jana Ludwika Popławskiego, Stanisława Stojalowskiego, Marii i Bolesława Wysłouchów, Jana Stapińskiego, Jakuba Bojki, Karola Lewakowskiego – przedstawia czynniki, które wpłynęły na powstanie ruchu robotniczego na ziemiach polskich – przedstawia program i działalność Wielkiego Proletariatu – przedstawia założenia programowe SDKPiL – przedstawia początki polskiego ruchu narodowego – przedstawia okoliczności, w jakich narodził się polski ruch ludowy – omawia etapy kształtowania się ruchu narodowo-demokratycznego – lokalizuje w czasie: manifestację na placu Grzybowskiem w Warszawie (XI 1904), wprowadzenie ukazu tolerancyjnego (IV 1905), założenie Organizacji Spiskowo-Bojowej PPS (1905), wprowadzenie stanu wojennego w Królestwie Polskim (XI 1905) – lokalizuje w przestrzeni obszary objęte wystąpieniami chłopskimi w latach 1905–1907 – identyfikuje postacie: Georgija Gapona, Georgija Skalona – omawia przyczyny, przebieg i skutki rewolucji 1905 r. w Rosji – wyjaśnia, jakie znaczenie miał Manifest październikowy dla 	<ul style="list-style-type: none"> Bolesława Wysłouchów – lokalizuje w czasie rozłam w Polskiej Partii Socjalistycznej (1906) – wyjaśnia, jakie były przyczyny podziału PPS w 1906 r. i rozłamów w ruchu narodowo-demokratycznym – omawia stanowisko polskich stronnictw politycznych wobec wydarzeń rewolucyjnych w Rosji w 1905 r. – przedstawia charakter i skalę wystąpień rewolucyjnych w Królestwie Polskim w latach 1905–1907 – identyfikuje postacie: Stanisława Koźmiana, Stanisława Smolki, Tadeusza Korzona, Adolfa Pawińskiego, Anny Bilińskiej, Artura Górskiego, Bolesława Biegasa, Mieczysława Karłowicza, Ludomira Różyckiego – omawia rozwój sztuki teatralnej i kinowej na ziemiach polskich na przełomie XIX i XX w.
---	---	--	--

	<p>Nagrodę Nobla H. Sienkiewicza (1905)</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Marii Konopnickiej, Jacka Malczewskiego, Stanisława Przybyszewskiego, Władysława Reymonta, Ignacego Jana Paderewskiego – wskazuje wpływ pracy organicznej i pracy u podstaw na budowanie poczucia więzi narodowej – omawia założenia ideowe Młodej Polski – wymienia najwybitniejszych twórców okresu Młodej Polski – przedstawia cechy charakterystyczne sztuki polskiej na przełomie wieków 	<p>przemian ustrojowych w Rosji</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, w jakim celu powstała Organizacja Bojowa PPS – stosuje pojęcia: krakowska szkoła historyczna, warszawska szkoła historyczna, neoromantyzm – identyfikuje postacie: Adama Asnyka, Michała Bobrzyńskiego, Waleriana Kalinki, Józefa Szujskiego, Władysława Smoleńskiego, Kazimierza Przerwę-Tetmajera, Jana Kasprowicza, Zenona Przesmyckiego, Aleksandra Gierymskiego, Józefa Mehoffera, Olgi Boznańskiej, Heleny Modrzejewskiej, Eugeniusza Romera, Oskara Kolberga, Karola Szymanowskiego – przedstawia i porównuje poglądy krakowskiej i warszawskiej szkoły historycznej – omawia osiągnięcia polskiej nauki pod koniec XIX w. 		
--	--	---	--	--

V. I WOJNA ŚWIATOWA

<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcie „kocioł bałkański” – lokalizuje w czasie: powstanie trójprzymierza (1879–1882), powstanie trójporozumienia (1907) – lokalizuje w przestrzeni: państwa należące do trójprzymierza; państwa tworzące trójporozumienie (ententę) – omawia cele i strategiczne kierunki trójprzymierza i trójporozumienia – wyjaśnia, dlaczego sytuację geopolityczną na Bałkanach określano mianem „kotła bałkańskiego” – stosuje pojęcia: wojna pozycyjna – lokalizuje w czasie: zamach w Sarajewie (28 VI 1914), wypowiedzenie wojny Serbii przez Austro-Węgry (28 VII 1914) – lokalizuje w czasie i przestrzeni: bitwę nad Marną (IX 1914), bitwę pod Verdun (II–XII 1916), bitwę nad Sommą (VII–XI 1916) 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcie wyścig zbrojeń – lokalizuje w czasie: sojusz francusko-rosyjski (1892), zawiązanie ententy (1904), I wojnę bałkańską (1912–1913), II wojnę bałkańską (1913) – lokalizuje w przestrzeni państwa biorące udział w wojnach bałkańskich – identyfikuje postać Wilhelma II – omawia rywalizację francusko-niemiecką na początku XX w. – omawia proces budowania trójprzymierza i trójporozumienia – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wojen bałkańskich – przedstawia, na czym polegał wyścig zbrojeń między mocarstwami na początku XX w. – stosuje pojęcia: wojna manewrowa – lokalizuje w czasie: wypowiedzenie wojny Rosji przez Niemcy (1 VIII 1914), wypowiedzenie wojny Francji przez Niemcy (3 VIII 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcie Weltpolitik – lokalizuje w czasie kryzysy marokańskie (1904–1905 i 1911) – lokalizuje w czasie i przestrzeni aneksję Bośni i Hercegowiny przez Austro-Węgry (1908) – lokalizuje w przestrzeni tereny anektowane przez Austro-Węgry w 1908 r. – wyjaśnia, z czego wynikał wzrost antagonizmów międzynarodowych na początku XX w. – przedstawia cele Weltpolitik prowadzonej przez II Rzeszę – wyjaśnia, jaki wpływ miały kryzysy marokańskie na politykę międzynarodową – omawia sytuację polityczną w Europie na przełomie XIX i XX w. – lokalizuje w czasie: wypowiedzenie wojny Rosji przez Austro-Węgry (5 VIII 1914), wypowiedzenie wojny Austro-Węgrom przez Francję (10 	<ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje w czasie powstanie Ligi Bałkańskiej (1912) – przedstawia międzynarodową pozycję Rosji na początku XX w. – omawia sytuację na Bałkanach na początku XX w. – lokalizuje w czasie ultimatum Austro-Węgier wobec Serbii (23 VII 1914) – identyfikuje postacie: Helmutha von Moltke (Młodszy), Josepha Joffre’a, Ericha von Falkenhayna, Winstona Churchilla – opisuje działania wojenne na froncie bałkańskim i włoskim w latach 1914–1916 – stosuje pojęcia: kadeci, mienszewicy, eserowcy, politruk – lokalizuje w czasie: pucz Ł. Kornilowa (IX 1917), powołanie Robotniczo-Chłopskiej Armii Czerwonej (I 1918) – identyfikuje postacie: Ławra 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia wpływ mocarstwowych aspiracji Niemiec na kształtowanie się sojuszu angielsko-francuskiego – ocenia wpływ zamachu w Sarajewie na wybuch I wojny światowej – ocenia skuteczność polityki wewnętrznej Rządu Tymczasowego – ocenia wpływ W. Lenina na kształt państwa radzieckiego – ocenia wpływ sposobów prowadzenia działań zbrojnych na totalny charakter I wojny światowej – ocenia skutki I wojny światowej dla Europy – ocenia, jakie znaczenie dla Polaków mogła mieć walka w wojnie toczonej przez zaborców – ocenia znaczenie Aktu 5 listopada dla narodu polskiego – omawia i ocenia stanowisko aliantów zachodnich w sprawie polskiej
--	--	---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postać Franciszka Ferdynanda - wyjaśnia, jaki wpływ na wybuch wojny miał zamach w Sarajewie - stosuje pojęcie bolszewicy - lokalizuje w czasie: wybuch rewolucji lutowej (8 III 1917), wybuch rewolucji październikowej (6/7 XI 1917), traktat pokojowy w Brześciu Litewskim (3 III 1918) - identyfikuje postać Włodzimierza Lenina - wymienia przyczyny i skutki rewolucji lutowej - omawia skutki rewolucji październikowej - stosuje pojęcia: wojna totalna, propaganda - lokalizuje w czasie: przystąpienie USA do wojny (6 IV 1917), plan pokojowy prezydenta T.W. Wilsona (8 I 1918), rozejm w Compiègne (11 XI 1918) - identyfikuje postać Thomasa Woodrowa Wilsona - wyjaśnia, dlaczego I wojna światowa miała charakter wojny totalnej - omawia założenia planu pokojowego Thomasa Woodrowa Wilsona - omawia postanowienia rozejmu w Compiègne - przedstawia skutki Wielkiej Wojny - stosuje pojęcia: orientacja proaustriacka, orientacja prorosyjska - lokalizuje w czasie: powstanie I Kompanii Kadrowej (VIII 1914), powstanie Legionów Polskich (27 VIII 1914), Akt 5 listopada (1916), plan pokojowy prezydenta T.W. Wilsona (18 I 1918) - identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Ignacego Jana Paderewskiego - omawia polityczne koncepcje niepodległościowe w Galicji i Królestwie Polskim - wymienia polskie formacje wojskowe walczące po stronie państw 	<ul style="list-style-type: none"> 1914), wypowiedzenie wojny Niemcom przez Wielką Brytanię (4 VIII 1914), dołączenie Turcji do państw centralnych (1914), dołączenie Bułgarii do państw centralnych (1915), wystąpienie Włoch z trójprzymierza (1915) - lokalizuje w czasie i przestrzeni: bitwę pod Tannenbergiem (VIII 1914), bitwę pod Ypres (1915) - identyfikuje postacie: Alfreda von Schlieffena, Paula von Hindenburga - wyjaśnia, na czym polegał tzw. efekt domina przy rozpoczęciu I wojny światowej - charakteryzuje sposób prowadzenia wojny pozycyjnej - wyjaśnia, na czym polegała wojna manewrowa - wymienia kluczowe momenty w przebiegu działań wojennych na froncie wschodnim i zachodnim w latach 1914–1916 - stosuje pojęcia: nacjonalizacja, Czeka, kułak, czerwoni, biali, komunizm wojenny - lokalizuje w czasie: powstanie Rządu Tymczasowego (14 III 1917), abdykację Mikołaja II (15 III 1917), powstanie Rady Komisarzy Ludowych (XI 1917), uchwalenie dekretu o pokoju i dekretu o ziemi (XI 1917), wojnę domową (1917–1921), wprowadzenie komunizmu wojennego (IX 1918) - identyfikuje postacie: Mikołaja II, Aleksandra Kiereńskiego, Feliksa Dzierżyńskiego, Lwa Trockiego - omawia przebieg rewolucji lutowej - wyjaśnia, jaką rolę odegrał Włodzimierz Lenin w czasie rewolucji rosyjskich - opisuje przebieg rewolucji październikowej - wyjaśnia, jakie konsekwencje miało wydanie przez Radę Komisarzy Ludowych dekretu o ziemi i dekretu o pokoju 	<ul style="list-style-type: none"> VIII 1914), wypowiedzenie wojny Austro-Węgrom przez Wielką Brytanię (12 VIII 1914), ofensywę Brusilowa (VI 1916) - lokalizuje w czasie i przestrzeni: bitwę nad jeziorami mazurskimi (II 1915), bitwę o Gallipoli (II 1915–I 1916), bitwę pod Gorlicami (V 1915) - identyfikuje postacie: Gawrzyły Principa, Aleksieja Brusilowa - omawia polityczne konsekwencje zamachu w Sarajewie - przedstawia postępowanie Austro-Węgier wobec Serbii po zamachu w Sarajewie - omawia przebieg działań wojennych na froncie zachodnim i wschodnim w latach 1914–1916 - wyjaśnia, jaką rolę odgrywały nowe rodzaje broni zastosowane na froncie zachodnim - lokalizuje w czasie: powstanie Rady Delegatów Robotniczych i Żołnierskich oraz Tymczasowego Komitetu Wykonawczego Dumy (III 1917), ogłoszenie tzw. tez kwietniowych (IV 1917), powołanie Kominternu (1919) - lokalizuje w przestrzeni obszary, które od początku rewolucji październikowej znajdowały się pod panowaniem bolszewików; kierunki działań Armii Czerwonej podczas wojny domowej - identyfikuje postacie: Grigorija Rasputina, Grigorija Lwowa - omawia sytuację militarną, polityczną i gospodarczą w Rosji do 1917 r. - charakteryzuje okres dwuwładzy w Rosji - wyjaśnia, dlaczego bolszewicy w okresie dwuwładzy cieszyli się rosnącym poparciem - przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wojny domowej w Rosji - przedstawia konsekwencje gospodarcze i społeczne 	<ul style="list-style-type: none"> Korniłowa, Pawła Milukowa, Wiktora Czernowa, Borysa Sawinkowa, Lwa Martowa, Antona Denikina, Jewgienija Millera, Nikołaja Judenicza - omawia i porównuje programy rosyjskich stronnictw politycznych - przedstawia, w jaki sposób bolszewicy rozprawili się z Konstytuanta - wyjaśnia, jaką rolę miał odgrywać Komintern - wyjaśnia, dlaczego w oddziałach Armii Czerwonej wprowadzono stanowisko oficera politycznego - identyfikuje postać Matthiasa Erzbergera - omawia problemy, z jakimi zmagali się państwa centralne po 1916 r. - przedstawia stosunek USA do I wojny światowej - przedstawia, jak zakończyły się walki toczone przez sojuszników Rzeszy Niemieckiej w 1918 r. - lokalizuje w czasie: powołanie Komisji Tymczasowej Skonfederowanych Stronnictw Niepodległościowych (XI 1912), przekształcenie Legionów Polskich w Polski Korpus Posiłkowy (IX 1916), deklarację wersalską w sprawie przyszłości Polski (3 VI 1918) - lokalizuje w przestrzeni zmiany sytuacji militarnej na ziemiach polskich w latach 1914–1917 - przedstawia formacje polskie, które powstały u boku Rosji - omawia proces formowania wojska polskiego we Francji
--	--	---	---

<p>centralnych i ententy</p> <p>– wymienia postanowienia Aktu 5 listopada</p>	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia metody, jakie stosowali bolszewicy w celu umocnienia swojej władzy – omawia założenia komunizmu wojennego i sposób ich realizacji – stosuje pojęcia: gospodarka wojenna, nieograniczona wojna podwodna – lokalizuje w czasie: rozpoczęcie przez Niemcy nieograniczonej wojny podwodnej (1915), bitwę jutlandzką (1916), drugą bitwę nad Marną (VII–VIII 1918) – lokalizuje w przestrzeni państwa, w których w 1918 r. wybuchły rewolucje – identyfikuje postacie: Ferdynanda Focha, Friedricha Eberta – wyjaśnia, na czym polegała koncepcja nieograniczonej wojny podwodnej – omawia wpływ, jaki na ludność cywilną miała Wielka Wojna – przedstawia przyczyny klęski państw centralnych – omawia nowe techniki walki zastosowane w czasie Wielkiej Wojny – stosuje pojęcie koncepcja trializmu – lokalizuje w czasie: powstanie Naczelnego Komitetu Narodowego (VIII 1914), utworzenie Komitetu Narodowego Polskiego (XI 1914), kryzys przysięgowy (1917), powołanie Rady Regencyjnej (1917), utworzenie Błękitnej Armii (VI 1917) – lokalizuje w przestrzeni rejonów walk Legionów Polskich – identyfikuje postać Józefa Hallera – przedstawia okoliczności powstania Legionów Polskich – wyjaśnia, jaką rolę miała odegrać I Kompania Kadrowa – wyjaśnia, jakie były zasługi J. Piłsudskiego dla tworzenia polskich formacji wojskowych w czasie I wojny światowej – wyjaśnia, dlaczego plan pokojowy 	<ul style="list-style-type: none"> wprowadzenia zasad komunizmu wojennego w Rosji Sowieckiej – wyjaśnia, jakie grupy społeczne dotknął terror bolszewicki – stosuje pojęcie depesza Zimmermanna – lokalizuje w czasie ogłoszenie ofensywę stu dni (VIII–XI 1918), kapitulację Austro-Węgier (3 XI 1918) – lokalizuje w przestrzeni zmiany na frontach w 1917 i 1918 r. – wyjaśnia, jaką rolę odgrywała propaganda w czasie I wojny światowej – omawia konsekwencje nieograniczonej wojny podwodnej – przedstawia okoliczności przystąpienia USA do I wojny światowej – wyjaśnia, jakie konsekwencje militarne miało przystąpienie USA do wojny – przedstawia ostatnie ofensywy niemieckie na froncie zachodnim – omawia przebieg i skutki rewolucji listopadowej w Niemczech – stosuje pojęcie strzeleckie organizacje paramilitarne – lokalizuje w czasie: założenie Związku Walki Czynnej (1908), odezwę wielkiego księcia Mikołaja Mikołajewicza (14 VIII 1914), powstanie Tymczasowej Rady Stanu Królestwa Polskiego (I 1917), deklarację rosyjskiego Rządu Tymczasowego (III 1917), zawiązanie Komitetu Narodowego Polskiego (VIII 1917) – lokalizuje w czasie i przestrzeni ważniejsze bitwy stoczone przez Legiony Polskie (np. pod Krzywopłotami - XI 1914, pod Rokitną - VI 1915, pod Kostiuchnówką - 1916, pod Kaniowem - V 1918) – identyfikuje postać Bolesława Roi – omawia szlak bojowy Legionów 		
---	--	--	--	--

	prezydenta T.W. Wilsona miał przełomowe znaczenie dla sprawy polskiej	<p>Polskich</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia działalność R. Dmowskiego na rzecz odbudowy niepodległego państwa polskiego – wyjaśnia, w jaki sposób władze niemieckie i austriackie realizowały obietnice zawarte w Akcie 5 listopada – przedstawia skutki kryzysu przysięgowego 		
--	---	---	--	--

VI. DWUDZIESTOLECIE MIĘDZYWOJENNE

<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcia: plebiscyt terytorialny, ład wersalski, Liga Narodów – lokalizuje w czasie: konferencję pokojową w Paryżu (I 1919 – I 1920), traktat wersalski (28 VI 1919), powołanie Ligi Narodów (1919) – lokalizuje w przestrzeni nowe państwa, które pojawiły się na mapie Europy – identyfikuje postać Thomasa Woodrowa Wilsona – określa cele konferencji pokojowej w Paryżu – przedstawia postanowienia traktatu pokojowego z Niemcami – omawia cele i zadania Ligi Narodów – stosuje pojęcia: faszyzm, totalitaryzm – lokalizuje w czasie marsz na Rzym (27–29 X 1920) – identyfikuje postać Benita Mussoliniego – omawia okoliczności dojścia B. Mussoliniego do władzy – charakteryzuje założenia ideologii faszystowskiej – stosuje pojęcia: „czarny czwartek”, interwencjonizm – lokalizuje w czasie: krach na nowojorskiej giełdzie (24 X 1929), Wielki Kryzys (1929–1933) – identyfikuje postać Franklina Delano Roosevelta – wymienia przyczyny Wielkiego Kryzysu w USA 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcia: zasada samostanowienia narodów, demilitaryzacja, reparacje, traktaty mniejszościowe – lokalizuje w czasie: mały traktat wersalski (VI 1919), konferencję waszyngtońską (1921/1922) – lokalizuje w przestrzeni terytoria, które zostały utracone przez Niemcy w wyniku postanowień traktatu wersalskiego – identyfikuje postacie: Georges’a Clemenceau, Davida Lloyd’a George’a – wyjaśnia, jaką rolę podczas konferencji paryskiej odgrywały USA, Francja i Wielka Brytania – omawia strukturę organizacyjną i funkcjonowanie Ligi Narodów – omawia postanowienia konferencji waszyngtońskiej – stosuje pojęcia: autorytaryzm, „czarne koszule”, Duce, hiperinflacja – lokalizuje w czasie: Republikę Weimarską (1919–1933), układ w Rapallo (IV 1922), powołanie Wielkiej Rady Faszystowskiej (1923), wprowadzenie ustaw wyjątkowych we Włoszech (1926) – lokalizuje w przestrzeni państwa, w których w okresie międzywojennym funkcjonował system demokratyczny, rządy autorytarne lub totalitarne – identyfikuje postać Friedricha Eberta – wyjaśnia, dlaczego faszyci zdobyli 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcia: Wielka Czwórka, terytorium mandatowe – lokalizuje w czasie: traktat z Austrią (10 IX 1919), traktat z Węgrami (4 VI 1919), traktat z Bułgarią (27 XI 1919), traktat z Turcją (10 VIII 1920) – identyfikuje postać Vittoria Orlanda – przedstawia stosunek państw europejskich do rozwiązania kwestii niemieckiej po I wojnie światowej – wymienia postanowienia traktatów pokojowych z Austrią, Węgrami, Bułgarią i Turcją – wyjaśnia, dlaczego doszło do przyjęcia tzw. małego traktatu wersalskiego – wyjaśnia okoliczności powstania Ligi Narodów – omawia zagrożenia, jakie niósł dla Europy ład wersalski – stosuje pojęcia: korporacjonizm, Freikorpsy, legenda o „ciosie w plecy” – lokalizuje w czasie: uchwalenie konstytucji Republiki Weimarskiej (1919), okupację Zagłębia Ruhry przez aliantów (1923), przejęcie przez B. Mussoliniego pełni władzy we Włoszech (1925) – identyfikuje postać Wiktora Emanuela III – przedstawia przyczyny kryzysu demokracji po I wojnie światowej – omawia przejawy powojennego kryzysu we Włoszech – wymienia skutki wprowadzenia we 	<ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje w czasie utworzenie Wolnego Państwa Irlandzkiego (1921) – wyjaśnia, na czym polegały rozbieżności pomiędzy wizjami pokoju proponowanymi przez delegację brytyjską, francuską i amerykańską – wymienia państwa, które były niezadowolone z postanowień traktatów pokojowych i wyjaśnia, z czego to niezadowolenie wynikało – wyjaśnia, według jakich kryteriów podzielono terytoria mandatowe Ligi Narodów – wyjaśnia, jaką rolę odgrywały we Włoszech „czarne koszule” – wyjaśnia, dlaczego Europa w końcu lat 20. i na początku lat 30. XX w. przeżywała kryzys demokracji – lokalizuje w czasie wprowadzenie prohibicji w USA (1919) – omawia sytuację gospodarczą w Stanach Zjednoczonych po zakończeniu I wojny światowej – wyjaśnia, dlaczego kryzys zapoczątkowany w Stanach Zjednoczonych wpłynął również na Europę i inne kontynenty – stosuje pojęcie plan Younga – lokalizuje w czasie: przystąpienie Niemiec do Ligi Narodów (1926), ogłoszenie planu Younga (1929) – wyjaśnia, w jaki sposób Republika Weimarska realizowała spłatę reparacji wojennych 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia wpływ postanowień konferencji wersalskiej i konferencji waszyngtońskiej na kształtowanie się ładu międzynarodowego w powojennym świecie – ocenia skuteczność działania Ligi Narodów – ocenia polityczne skutki odwrotu od demokracji po I wojnie światowej – ocenia zasadność określeń: szalone lata 20. i brudne lata 30. – ocenia skuteczność polityki prowadzonej w ramach New Deal – ocenia politykę zagraniczną Republiki Weimarskiej prowadzoną przez G. Stresemanna – ocenia pozycję Niemiec w Europie po traktatach lokarneńskich – ocenia wpływ przemian politycznych, ekonomicznych, społecznych i kulturowych w Niemczech na sukces nazistów i ugruntowanie ich władzy – ocenia skutki terroru państwowego w ZSRS – ocenia sposoby i metody walki Hindusów o niepodległość – ocenia charakter japońskiej okupacji Chin – ocenia wpływ rozwoju techniki na życie codzienne społeczeństw w okresie międzywojennym – ocenia skuteczność międzynarodowych inicjatyw na rzecz zachowania pokoju w Europie – ocenia rozdzwiek między intencjami zwolenników appeasementu a
--	---	---	---	---

<ul style="list-style-type: none"> - wymienia społeczne i gospodarcze skutki Wielkiego Kryzysu w USA - stosuje pojęcia: nazizm (narodowy socjalizm), Führer, kult jednostki - lokalizuje w czasie: objęcie urzędu kanclerza przez A. Hitlera (30 I 1933), ustawy norymberskie (1935), „noc kryształową” (XI 1938) - identyfikuje postać Adolfa Hitlera - omawia założenia ideologii nazistowskiej - wymienia etapy przejmowania przez A. Hitlera władzy w Niemczech - wyjaśnia, jaką rolę odgrywał kult jednostki w nazistowskich Niemczech - stosuje pojęcia: dyktatura monopartyjna, stalinizm, kult jednostki - lokalizuje w czasie: utworzenie Związku Socjalistycznych Republik Sowieckich (30 XII 1922), stalinizm (1929–1939) - identyfikuje postacie: Włodzimierza Lenina, Józefa Stalina - omawia cechy charakterystyczne stalinizmu - wyjaśnia, jaką rolę w ZSRS odgrywał kult jednostki - stosuje pojęcie ludobójstwo - lokalizuje w czasie: najazd Włoch na Etiopię (X 1935), wybuch wojny Japonii z Chinami (1937) - omawia ekspansję kolonialną faszystowskich Włoch - wyjaśnia, dlaczego Japonia w latach 30. XX w. weszła na drogę ekspansji terytorialnej - stosuje pojęcie modernizm - identyfikuje postacie: Alberta Einsteina, Pabla Picassa, Salvadora Dali - omawia skutki upowszechnienia oświaty i rozwoju szkolnictwa - wyjaśnia, jaką rolę odgrywały kino, radio i prasa w rozwoju kultury masowej - stosuje pojęcia: anszlus, appeasement 	<ul style="list-style-type: none"> popularność we Włoszech - omawia proces budowania państwa faszystowskiego we Włoszech - wymienia postanowienia traktatu w Rapallo - stosuje pojęcia: inflacja, hiperinflacja, autokratyzm, etatyzm, Nowy Ład - lokalizuje w czasie ogłoszenie Nowego Ładu (1933) - identyfikuje postać Johna Keynesa - omawia okoliczności, w jakich doszło do wybuchu Wielkiego Kryzysu w USA - przedstawia cechy charakterystyczne Wielkiego Kryzysu w USA - omawia założenia Nowego Ładu - wymienia skutki realizacji polityki Nowego Ładu w USA - stosuje pojęcia: Lebensraum, Herrenvolk, system monopartyjny, obóz koncentracyjny - lokalizuje w czasie: pucz w Monachium (1923), układ w Locarno (1925), ustawę o specjalnych pełnomocnictwach (1933), „noc długich noży” (VI 1934) - identyfikuje postacie: Heinricha Himmlera, Hermanna Göringa, Josepha Goebbelsa - wymienia postanowienia traktatu w Locarno - omawia proces dojścia A. Hitlera do władzy - wymienia czynniki, które wpłynęły na wzrost popularności nazizmu - charakteryzuje antysemicką politykę nazistów - wyjaśnia, jakie funkcje spełniali w aparacie państwowym najbliżsi współpracownicy Hitlera - wyjaśnia cele indoktrynacji ideologicznej społeczeństwa w III Rzeszy - stosuje pojęcia: Nowa Polityka Ekonomiczna, kolektywizacja, Gułag, łagier - lokalizuje w czasie: wprowadzenie 	<ul style="list-style-type: none"> Włoszech ustawodawstwa wyjątkowego - omawia sytuację w Niemczech po zakończeniu I wojny światowej - charakteryzuje sytuację wewnętrzną Republiki Weimarskiej - omawia cele polityki zagranicznej Republiki Weimarskiej i ich realizację - stosuje pojęcia: spekulacja, nadprodukcja, zjawisko rozwarcia nożyc cenowych, prohibicja, cła protekcyjne, ceny dumpingowe - wyjaśnia, jakie były bezpośrednie skutki krachu na giełdzie nowojorskiej - przedstawia przejawy Wielkiego Kryzysu w państwach europejskich - omawia sposoby walki w Wielkim Kryzysie zastosowane w USA - omawia gospodarcze i polityczne skutki Wielkiego Kryzysu - stosuje pojęcia: plan Dawesa, plutokracja - lokalizuje w czasie: pożar Reichstagu (II 1933), wprowadzenie systemu jednopartyjnego (1934), przejęcie przez A. Hitlera funkcji szefa państwa (VIII 1934) - identyfikuje postacie: Gustava Stresemanna, Ericha Ludendorffa, Ernsta Röhma - wyjaśnia, dlaczego traktat w Locarno budził niezadowolenie państw Europy Środkowej - przedstawia skutki Wielkiego Kryzysu w Niemczech - przedstawia początki politycznej działalności A. Hitlera - przedstawia okoliczności, w jakich A. Hitler sięgnął po władzę w Niemczech - wskazuje działania podejmowane przez nazistów zmierzające do likwidacji bezrobocia i poprawy sytuacji gospodarczej kraju - omawia skutki nadania A. Hitlerowi specjalnych pełnomocnictw 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, jaką rolę odgrywały oddziały SA w przejmowaniu władzy przez nazistów - wyjaśnia, jaki wpływ na państwo i społeczeństwo miała NSDAP - porównuje przyczyny i sposób dojścia do władzy B. Mussoliniego i A. Hitlera - lokalizuje w czasie powołanie NKWD (1934), wielką czystkę (1934–1938) - identyfikuje postacie: Lwa Kamieniewa, Grigorija Zinowiewa - omawia koncepcje nowego państwa forsowane przez W. Lenina i J. Stalina - omawia proces konsolidacji wewnętrznej Rosji Sowieckiej - opisuje rywalizację między L. Trockim i J. Stalinem - stosuje pojęcie Biała Księga - lokalizuje w czasie ludobójstwo Ormian (1915–1916) - lokalizuje w przestrzeni obszary dawnego imperium osmańskiego, które stały się terytoriami mandatowymi - identyfikuje postacie: Hajle Sellasje I, Yuana Shikai - wyjaśnia, dlaczego Turcja dopuściła się ludobójstwa Ormian - przedstawia dążenia niepodległościowe państw arabskich - identyfikuje postacie: Jeana Frédérica Joliot-Curie, Irène Joliot-Curie, Enrica Fermiego, Francisa Scotta Fitzgeralda, Leni Riefenstahl - wyjaśnia, w jaki sposób państwa totalitarne wykorzystywały kulturę w imię ideologii - stosuje pojęcia: Mała Ententa, ententa bałkańska - lokalizuje w czasie: powstanie Brytyjskiej Wspólnoty Narodów (1931), przystąpienie ZSRS do Ligi Narodów (1934), powstanie ententy bałkańskiej (1934), francusko-sowiecki układ przyjaźni (1935), 	<ul style="list-style-type: none"> konsekwencjami tej polityki - ocenia postawy mocarstw zachodnich wobec anszłusu Austrii i aneksji Czechosłowacji
---	---	---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje w czasie: wojnę domową w Hiszpanii (1936–1939), anszlus Austrii (12 III 1938), aneksję Czechosłowacji przez III Rzeszę (III 1939), pakt Ribbentrop–Mołotow (23 VIII 1939) – lokalizuje w przestrzeni granicę dzielącą strefy wpływów Niemiec i ZSRS ustaloną w pakcie Ribbentrop–Mołotow – identyfikuje postacie: Francisca Franco, Adolfa Hitlera, Joachima von Ribbentropa, Wiaczesława Mołotowa – omawia przyczyny i skutki wojny domowej w Hiszpanii – wymienia etapy ekspansji terytorialnej nazistowskich Niemiec w latach 30. XX w. – wyjaśnia, na czym polegała polityka appeasementu 	<ul style="list-style-type: none"> – NEP-u (1921), kolektywizację (1929–1934) – identyfikuje postacie: Feliksa Dzierżyńskiego, Lwa Trockiego – wyjaśnia, jaką rolę odgrywał terror w zarządzaniu państwem sowieckim – omawia założenia i skutki Nowej Polityki Ekonomicznej – omawia gospodarcze i społeczne skutki kolektywizacji – wymienia przejawy terrorku w ZSRS – charakteryzuje sposób sprawowania władzy przez J. Stalina – stosuje pojęcia: obywatelskie nieposłuszeństwo, bierny opór, militarizm – lokalizuje w czasie: deklarację Balfoura (1917), incydent mukdeński (1931), pakt antykominternowski (1936) – identyfikuje postacie: Mustafy Kemala Paszy, Wiktora Emanuela II, Mohandasa Gandhiego, Jawaharlala Nehru, Mao Zedonga – wyjaśnia wpływ Wielkiej Wojny na kryzys kolonializmu – wyjaśnia, w jaki sposób Brytyjczycy postanowili rozwiązać kwestię państwa żydowskiego w Palestynie – omawia proces budowania imperium japońskiego w Azji – stosuje pojęcia: art déco, realizm socjalistyczny (socrealizm) – identyfikuje postacie: Zygmunta Freuda, Franza Kafki, Ernesta Hemingwaya – omawia przyczyny i przejawy kryzysu wartości po I wojnie światowej – wyjaśnia, w jaki sposób rozwój techniki wpłynął na życie codzienne – omawia główne kierunki rozwoju nauki w okresie międzywojennym – wymienia cechy architektury modernistycznej i art déco – stosuje pojęcia: rewizjonizm niemiecki, frankiści – lokalizuje w czasie: remilitaryzację 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia skutki antysemickiej polityki nazistów – stosuje pojęcia: sowchoz, kolchoz – lokalizuje w czasie: Wielki Głód na Ukrainie (1932–1933), operację polską NKWD (1937–1938) – lokalizuje w przestrzeni regiony, w których znalazły się największe skupiska łągrów – przedstawia proces tworzenia Związku Socjalistycznych Republik Sowieckich – przedstawia okoliczności dojścia J. Stalina do władzy – wyjaśnia, na czym polegał i jak działał system łągrów w ZSRS – przedstawia metody, jakimi J. Stalin pozbywał się swoich przeciwników politycznych – stosuje pojęcie panarabizm – lokalizuje w czasie: powstanie Indyjskiego Kongresu Narodowego (1885), założenie Ligi Muzułmańskiej (1906), pokój w Sévres (10 VIII 1920), pokój w Lozannie (VII 1923), wybuch wojny domowej w Chinach (1927) – lokalizuje w przestrzeni zdobycze Japonii w Azji – identyfikuje postacie: Mohammada Jinnaha, Sun Jat-sena, Czang Kaj-szeka – omawia proces rozpadu imperium osmańskiego – omawia działania Hindusów na rzecz uzyskania autonomii i równouprawnienia – charakteryzuje rządy Kuomintangu w Chinach – stosuje pojęcia: abstrakcjonizm, surrealizm, dadaizm – identyfikuje postacie: Nielsa Bohra, Maxa Plancka, Alexandra Fleminga – wymienia najważniejsze odkrycia naukowe okresu międzywojennego – omawia osiągnięcia w literaturze i sztuce okresu międzywojennego – charakteryzuje rozwój architektury w 	<ul style="list-style-type: none"> – bombardowanie Guerniki (IV 1937) – wyjaśnia, dlaczego ZSRS stał się w latach 30. XX w. ważnym graczem na arenie międzynarodowej – wyjaśnia, na czym polegała tragedia Guerniki – wyjaśnia, kto i dlaczego opowiedział się po stronie wojsk republikańskich w wojnie domowej w Hiszpanii – charakteryzuje postawy mocarstw zachodnich wobec anszlusu Austrii i aneksji Czechosłowacji – omawia cele polityki zagranicznej ZSRS w latach 30. XX w. – wyjaśnia, jaki wpływ miała wojna domowa w Hiszpanii na międzynarodową sytuację w Europie
---	--	--	---

	<p>Nadrenii (III 1936), konferencję w Monachium (29 IX 1938), aneksję Kłajpedy przez III Rzeszę (III 1939)</p> <ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje w przestrzeni obszary włączone do terytorium niemieckiego w latach 1935–1939 – identyfikuje postać Engelberta Dollfussa – wymienia cele polityki zagranicznej hitlerowskich Niemiec – przedstawia przyczyny i skutki remilitaryzacji Nadrenii – omawia przyczyny i skutki anszłusu Austrii – wymienia postanowienia konferencji monachijskiej – omawia losy Czechosłowacji po konferencji monachijskiej – charakteryzuje proces militaryzacji Niemiec – przedstawia proces budowania sojuszy polityczno-militarnych przez III Rzeszę 	<p>okresie międzywojennym</p> <ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcie pakt czterech – lokalizuje w czasie: pakt o wyrzeczeniu się wojny (1928), międzynarodową konferencję rozbrojeniową w Genewie (1932), wystąpienie Niemiec z Ligi Narodów (1933) – identyfikuje postać Arthura Seyss-Inquarta – wymienia inicjatywy na rzecz utrzymania pokoju w Europie – wyjaśnia, jaką rolę miały odegrać Mała Ententa i ententa bałkańska – omawia przebieg wojny domowej w Hiszpanii – wyjaśnia, jaki wpływ na przebieg wojny w Hiszpanii miało wsparcie niemieckie i włoskie udzielone gen. F. Franco – wyjaśnia, w jakich okolicznościach doszło do zwołania międzynarodowej konferencji w Monachium – wyjaśnia, dlaczego dyplomacja francuska i brytyjska stały się bierne wobec działań III Rzeszy – wyjaśnia, dlaczego doszło do politycznego zbliżenia między III Rzeszą i ZSRR w 1939 r. 		
--	--	---	--	--

VII. II RZECZPOSPOLITA

<ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje w czasie: przekazanie przez Radę Regencyjną władzy wojskowej J. Piłsudskiemu (11 XI 1918), przekazanie przez Radę Regencyjną pełnej władzy J. Piłsudskiemu (14 XI 1918), pierwsze wybory w odrodzonej Polsce (26 I 1919), uchwalenie małej konstytucji (20 II 1919) – identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Ignacego Jana Paderewskiego, Romana Dmowskiego – omawia wydarzenia, które doprowadziły do odzyskania przez Polskę niepodległości w 1918 r. – wyjaśnia, dlaczego dzień 11 listopada 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcia: mała konstytucja, kontrasygnata – lokalizuje w czasie: ogłoszenie przez Radę Regencyjną utworzenia niepodległego państwa polskiego (7 XI 1918), powrót J. Piłsudskiego z Magdeburga do Warszawy (10 XI 1918), powstanie rządu J. Moraczewskiego (18 XI 1918), przyznanie praw wyborczych kobietom (XI 1918), powołanie rządu I.J. Paderewskiego (I 1919) – identyfikuje postacie: Wincentego Witosa, Jędrzeja Moraczewskiego – omawia straty i zniszczenia wojenne na ziemiach polskich – wymienia lokalne ośrodki polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje w czasie: utworzenie Polskiej Komisji Likwidacyjnej w Krakowie (X 1918), powstanie Tymczasowego Rządu Republiki Polskiej w Lublinie (XI 1918), utworzenie Naczelnej Rady Ludowej w Poznaniu (XII 1918) – identyfikuje postać Ignacego Daszyńskiego – wyjaśnia, jaki wpływ na odbudowę państwa polskiego miała sytuacja międzynarodowa w 1918 r. – przedstawia i ocenia reformy rządu J. Moraczewskiego – omawia okoliczności powołania rządu I. J. Paderewskiego – przedstawia działalność polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jaką rolę odgrywała POW w czasie I wojny światowej – omawia problemy, z jakimi borykały się lokalne ośrodki władzy powstałe w 1918 r. – omawia sytuację państwa polskiego w czasie pierwszych wyborów w odrodzonej Polsce – porównuje wizje wschodniej granicy Rzeczypospolitej proponowane przez J. Piłsudskiego i R. Dmowskiego – przedstawia sytuację narodowościową na Górnym Śląsku – wyjaśnia, jaki wpływ miało powstanie wielkopolskie na decyzję mocarstw o przyznaniu Polsce ziem byłego zaboru pruskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia rolę Józefa Piłsudskiego w procesie kształtowania się początków niepodległości – ocenia, która koncepcja granicy wschodniej była korzystniejsza z punktu widzenia interesów państwa polskiego – ocenia wkład wielkopolan w walkę o kształt zachodniej granicy odrodzonej Polski – ocenia, czy podział Górnego Śląska po III powstaniu śląskim był korzystny dla Polski – ocenia znaczenie Bitwy Warszawskiej i zwycięstwa w wojnie z bolszewikami dla Polski i Europy – ocenia, czy postanowienia traktatu
--	--	---	---	--

<p>1918 r. jest uważany za datę odzyskania przez Polskę niepodległości</p> <ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcia: koncepcja inkorporacyjna, koncepcja federacyjna – lokalizuje w czasie: powstanie wielkopolskie (XII 1918–II 1919), plebiscyt na Warmii, Mazurach i Powiślu (11 VII 1920), plebiscyt na Górnym Śląsku (20 III 1921), III powstanie śląskie (V–VII 1921) – lokalizuje w przestrzeni tereny, na których miały odbyć się plebiscyty – identyfikuje postacie: Romana Dmowskiego, Józefa Piłsudskiego – omawia koncepcje granicy wschodniej zaproponowane przez R. Dmowskiego i J. Piłsudskiego – omawia przyczyny i skutki powstania wielkopolskiego – stosuje pojęcie „cud nad Wisłą” – lokalizuje w czasie: wojnę polsko-bolszewicką (II 1919–III 1921), traktat ryski (18 III 1921) – lokalizuje w czasie i przestrzeni Bitwę Warszawską (13–22 VIII 1920) – lokalizuje w przestrzeni obszary przyłączone do Polski na mocy traktatu ryskiego – identyfikuje postacie: Romana Dmowskiego, Józefa Piłsudskiego – wyjaśnia, jakie znaczenie polityczne i militarne miała Bitwa Warszawska – wymienia postanowienia traktatu ryskiego – lokalizuje w czasie: uchwalenie konstytucji marcowej (17 III 1921), wybory prezydenckie (9 XII 1922) – identyfikuje postacie: Romana Dmowskiego, Gabriela Narutowicza, Stanisława Wojciechowskiego – wymienia ugrupowania polityczne działające w początkach II Rzeczypospolitej – omawia system trójpodziału władz 	<p>władzy powstałe w 1918 r. i określa zasięg ich wpływów</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje ustrój II Rzeczypospolitej określony w małej konstytucji – stosuje pojęcia: asymilacja, plebiscyt, arbitraż – lokalizuje w czasie: wybuch powstania wielkopolskiego (27 XII 1918), zajęcie Śląska Cieszyńskiego przez Czechosłowację (I 1919), I powstanie śląskie (VIII 1919), zaślubiny Polski z Bałtykiem (10 II 1920), II powstanie śląskie (VIII 1920) – lokalizuje w przestrzeni zasięg powstania wielkopolskiego – identyfikuje postacie: Wojciecha Korfańskiego, Józefa Hallera – omawia okoliczności, w jakich wybuchło powstanie wielkopolskie – przedstawia przyczyny i skutki kolejnych powstań śląskich – przedstawia i ocenia wyniki plebiscytu na Górnym Śląsku – omawia okoliczności włączenia Pomorza do Polski – stosuje pojęcia: Orleńta Lwowskie, linia Curzona – lokalizuje w czasie: układ z Symonem Petlurą (IV 1920), powstanie Rady Obrony Państwa (VII 1920), zajęcie Wilna przez L. Żeligowskiego (X 1920) – lokalizuje w czasie i przestrzeni: walki o Lwów (XI 1918–IX 1919), bitwę nad Niemnem (IX 1920) – lokalizuje w przestrzeni linię Curzona – identyfikuje postacie: Symona Petlurę, Michała Tuchaczewskiego, Wincentego Witosa, Lucjana Żeligowskiego – omawia początek walk polsko-bolszewickich wiosną 1919 r. – omawia przebieg wojny polsko-bolszewickiej – wyjaśnia, na czym polegał spór o Wileńszczyznę 	<p>delegacji na konferencji paryskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje w czasie: przybycie I.J. Paderewskiego do Poznania (26 XII 1918), podział Górnego Śląska (X 1921), włączenie Górnego Śląska w granice II Rzeczypospolitej (VII 1922) – lokalizuje w przestrzeni najdalszy zasięg powstań na Górnym Śląsku – identyfikuje postać Józefa Dowbora-Muśnickiego – wyjaśnia, z czego wynikał sukces powstania wielkopolskiego – wyjaśnia, na czym polegał spór o Śląsk Cieszyński i jak został rozwiązany – wymienia uprawnienia, jakie Polska uzyskała w Wolnym Mieście Gdańsku – wymienia czynniki, które wpłynęły na niekorzystne dla Polski wyniki plebiscytu na Warmii, Mazurach i Powiślu – lokalizuje w czasie: kontrofensywę bolszewików (V 1920), konferencję w Spa (VII 1920) – lokalizuje w czasie i przestrzeni: zdobycie Kijowa przez Wojsko Polskie (V 1920), bitwę pod Zadwórzem (VIII 1920) – identyfikuje postacie: Józefa Hallera, Władysława Grabskiego – omawia przebieg walk polsko-ukraińskich o Lwów i Galicję Wschodnią – przedstawia okoliczności podpisania sojuszu polsko-ukraińskiego i jego militarne konsekwencje – omawia przebieg kontrofensywy M. Tuchaczewskiego – porównuje przebieg proponowanej linii Curzona z ostatecznym kształtem granicy polsko-sowieckiej ustalonej w 1922 r. – omawia i ocenia sposób rozwiązania polsko-litewskiego sporu o Wilno – lokalizuje w czasie wybory parlamentarne po zakończeniu 	<ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje w czasie powołanie Zachodnioukraińskiej Republiki Ludowej (1918), proklamowanie Ukraińskiej Republiki Ludowej (I 1918) – identyfikuje postacie: Mychajła Hruszewskiego, Siemiona Budionnego, Juliana Marchlewskiego, Feliksa Dzierżyńskiego, Feliksa Kona – wyjaśnia, jak kształtowała się Ukraińska Republika Ludowa – wyjaśnia, jakie stanowisko zajęły państwa ententy w sprawie konfliktu polsko-ukraińskiego – lokalizuje w czasie strajk powszechny (XI 1923) – identyfikuje postacie: Stanisława Thugutta, Adama Warskiego, Maurycego Zamoyskiego, Jana Baudouina de Courtenay – wyjaśnia, w jaki sposób napięta sytuacja polityczna w kraju przyczyniła się do śmierci G. Narutowicza – wyjaśnia przyczyny niestabilności polskich rządów w pierwszych latach po odzyskaniu niepodległości – lokalizuje w czasie utworzenie obozu w Berezie Kartuskiej (1934) – wyjaśnia, w jaki sposób J. Piłsudski umocnił swoje wpływy w armii – wyjaśnia, jakie stanowisko zajęły środowiska lewicowe i piłsudczycy wobec rządów centroprawicy – przedstawia, jakie postawy przyjęły istniejące w tym okresie ugrupowania polityczne wobec przewrotu majowego – lokalizuje w czasie: powstanie Polskich Kolei Państwowych (1919), początek hiperinflacji (1923), powstanie Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów (1929), powstanie Partii Młodoniemieckiej (1931), porozumienie między piłsudczykami a Ukraińskim Zjednoczeniem Narodowo-Demokratycznym (1935) 	<p>ryskiego były korzystne dla Rzeczypospolitej</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia ustrój II Rzeczypospolitej w świetle konstytucji marcowej – ocenia skuteczność polityki zagranicznej II Rzeczypospolitej w pierwszej połowie lat 20. – ocenia motywy, jakimi kierował się J. Piłsudski, dokonując zamachu stanu – ocenia stosunek rządów sanacyjnych do opozycji politycznej – ocenia polski autorytaryzm na tle innych ustrojów europejskich tego czasu – ocenia, w jakim stopniu polskim władzom udało się zasymilować mieszkające w Rzeczypospolitej mniejszości narodowe – ocenia skuteczność reform gospodarczych przeprowadzonych w latach 20. XX w. – ocenia politykę gospodarczą E. Kwiatkowskiego – ocenia reformę oświaty J. Jędrzejewicza – ocenia dorobek naukowo-kulturalny II RP – ocenia skuteczność polskiej dyplomacji w okresie rządów sanacji – ocenia stanowisko J. Becka wobec roszczeń niemieckich
--	---	--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> – ustanowiony w konstytucji marcowej – stosuje pojęcia: sanacja, dyktatura autorytarna – lokalizuje w czasie: zamach stanu J. Piłsudskiego (12–15 V 1926), nowelę sierpniową (2 VIII 1926), konstytucję kwietniową (23 IV 1935) – identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Stanisława Wojciechowskiego, Ignacego Mościckiego – omawia przebieg zamachu majowego – wymienia uprawnienia prezydenta wynikające z konstytucji kwietniowej – wyjaśnia, dlaczego ustrój II Rzeczypospolitej po uchwaleniu konstytucji kwietniowej określa się mianem dyktatury autorytarnej – stosuje pojęcia: asymilacja państwowa, Polska A i B – lokalizuje w czasie: rozpoczęcie budowy Gdyni (1921), reformę walutową (1924), początek budowy Centralnego Okręgu Przemysłowego (1936) – lokalizuje w przestrzeni obszary, na których duży odsetek ludności stanowiły mniejszości narodowe, umowną granicę podziału Polski na część A i B – identyfikuje postacie: Władysława Grabskiego, Eugeniusza Kwiatkowskiego – wymienia mniejszości narodowe i etniczne zamieszkujące terytorium II Rzeczypospolitej – wyjaśnia, na czym polegał podział na Polskę A i B – wyjaśnia, jakie znaczenie dla Polski miała budowa portu w Gdyni – określa, jakie ośrodki wydobywania i gałęzie przemysłu rozwinęły się na terenie COP-u – lokalizuje w czasie reformę J. Jędrzejewicza (1932) – identyfikuje postacie: Władysława Reymonta, Stefana Żeromskiego, Stanisława Ignacego Witkiewicza, 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia okoliczności zajęcia przez gen. Żeligowskiego Wileńszczyzny w 1920 r. – lokalizuje w czasie: polsko-francuski układ sojuszniczy (II 1921), polsko-rumuński układ sojuszniczy (1921), zabójstwo prezydenta G. Narutowicza (16 XII 1922), reformę walutową (1924), wybuch wojny celnej z Niemcami (1925) – identyfikuje postacie: Wojciecha Korfańskiego, Wincentego Witosa, Macieja Rataja – charakteryzuje scenę polityczną w początkach funkcjonowania II Rzeczypospolitej – charakteryzuje ustrój II Rzeczypospolitej określony w konstytucji marcowej – omawia przebieg pierwszych wyborów prezydenckich w II Rzeczypospolitej – charakteryzuje politykę zagraniczną II Rzeczypospolitej w latach 20. XX w. – stosuje pojęcia: sejmokracja, rządy pułkowników, system prezydencki – lokalizuje w czasie: dymisję prezydenta S. Wojciechowskiego (14 V 1926), wybór I. Mościckiego na prezydenta II Rzeczypospolitej (1 VI 1926) – identyfikuje postacie: Wincentego Witosa, Macieja Rataja, Józefa Becka – wymienia zjawiska, które budziły niezadowolenie społeczne w połowie lat 20. XX w. – przedstawia pośrednie i bezpośrednie przyczyny przewrotu majowego – omawia polityczne konsekwencje zamachu majowego – wyjaśnia, jakie zmiany ustrojowe wprowadzała nowela sierpniowa – przedstawia skutki gospodarcze i społeczne Wielkiego Kryzysu – omawia zasady ustrojowe, jakie wprowadzała konstytucja kwietniowa – stosuje pojęcia: getto ławkowe, 	<ul style="list-style-type: none"> – kadencji Sejmu Ustawodawczego (1922) – identyfikuje postacie: Ignacego Daszyńskiego, Jędrzeja Moraczewskiego, Władysława Sikorskiego, Władysława Grabskiego – omawia okoliczności, w jakich przyjęto konstytucję marcową – wyjaśnia, na czym polegała przewaga władzy ustawodawczej nad wykonawczą w konstytucji marcowej – omawia wyniki wyborów parlamentarnych w 1922 r. i ich konsekwencje – wyjaśnia, jaki wpływ na międzynarodową pozycję Polski miały traktaty w Rapallo i Locarno – wskazuje przejawy kryzysu gospodarczego w pierwszych latach funkcjonowania II Rzeczypospolitej – stosuje pojęcie kolegium wyborcze – lokalizuje w czasie: powstanie Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem (1927), założenie Związku Obrony Prawa i Wolności Ludu (1929), wybory brzeskie (XI 1930), proces brzeski (X 1931–I 1932) – identyfikuje postacie: Kazimierza Bartla, Kazimierza Świtalskiego, Felicjana Sławoja Składkowskiego – wyjaśnia, co skłoniło Piłsudskiego do podjęcia decyzji o podjęciu zamachu stanu – omawia proces wzmacniania władzy sanacyjnej – wyjaśnia, jak zmieniła się pozycja prezydenta w wyniku uchwalenia konstytucji kwietniowej – wyjaśnia, dlaczego i w jaki sposób opozycja parlamentarna walczyła z władzą sanacyjną – opisuje, w jaki sposób sanacja walczyła z opozycją polityczną – wyjaśnia, jak doszło do procesu brzeskiego i jakie były jego skutki – lokalizuje w czasie: pakt lanckoroński (1923), budowę magistrali węglowej (1928–1933), 	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Henryka Józewskiego, Stepana Bandery – omawia działalność polityczną mniejszości narodowych w Polsce – wyjaśnia, z czego wynikało wrogie nastawienie mniejszości niemieckiej i ukraińskiej wobec państwa polskiego – omawia sytuację finansową państwa polskiego w latach 20. XX w. – lokalizuje w czasie: założenie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego (1918), powołanie uniwersytetów w Poznaniu i Wilnie (1919), powołanie Funduszu Kultury Narodowej (1928) – identyfikuje postacie: Mariana Rejewskiego, Jerzego Różyckiego, Henryka Zygałskiego, Władysława Strzebińskiego, Romana Ingardena, Ludwika Hirszfelda, Juliusza Kadena-Bandrowskiego – omawia osiągnięcia polskiej kinematografii okresu międzywojennego – wymienia czynniki, które sprzyjały wzrostowi popularności sportu w Polsce międzywojennej – lokalizuje w czasie: założenie Obozu Radykalno-Narodowego (1934), rozwiązanie Komunistycznej Partii Polski (1938) – wyjaśnia, w jaki sposób zajęcie Zaolzia odebrała opinia publiczna w Polsce, a jak potraktowano ten czyn w Europie – przedstawia nastroje panujące na arenie międzynarodowej w ostatnich miesiącach przed wybuchem wojny
---	---	---	--

<p>Eugeniusza Bodo, Hanki Ordonówny</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jakie znaczenie miało wprowadzenie obowiązku ukończenia szkoły powszechnej – wyjaśnia, jakie zmiany w oświacie przyniosła reforma J. Jędrzejewicza – charakteryzuje przejawy kultury masowej w Rzeczypospolitej – lokalizuje w czasie: pakt o nieagresji między Polską a ZSRS (VII 1932), polsko-niemiecką deklarację o nieagresji (I 1934), wystosowanie niemieckich żądań wobec Polski (24 X 1938), pakt Ribbentrop–Mołotow (23 VIII 1939) – identyfikuje postacie: Józefa Becka, Ignacego Mościckiego, Joachima von Ribbentropa, Władysława Mołotowa – wymienia żądania wobec Polski wysuwane przez III Rzeszę w 1938 r. – przedstawia postawę polskich władz wobec żądań III Rzeszy 	<p>numerus clausus</p> <ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje w czasie: rozpoczęcie wojny celnej z Niemcami (1925), czteroletni plan inwestycyjny (1936–1940) – charakteryzuje mniejszości narodowe i etniczne zamieszkujące terytorium II Rzeczypospolitej – omawia koncepcje polityki narodowościowej II Rzeczypospolitej – charakteryzuje sytuację wyznaniową w II Rzeczypospolitej – wyjaśnia, na czym polegała reforma walutowa W. Grabskiego i jakie były jej konsekwencje – omawia problemy, na jakie napotykała reforma rolna w II Rzeczypospolitej – wyjaśnia, jakie cele zakładał czteroletni plan inwestycyjny – charakteryzuje politykę gospodarczą prowadzoną przez E. Kwiatkowskiego – lokalizuje w czasie Literacką Nagrodę Nobla W. Reymonta (1924) – identyfikuje postacie: Janusza Jędrzejewicza, Stefana Banacha, Juliana Tuwima, Brunona Schulza, Witolda Gombrowicza, Marii Dąbrowskiej, Tadeusza Dołęgi-Mostowicza, Tadeusza Boya-Żeleńskiego, Adolfa Dymszy, Janusza Kusocińskiego – omawia strukturę szkolnictwa w okresie międzywojennym – omawia osiągnięcia nauki w II Rzeczypospolitej – przedstawia kierunki w rozwoju literatury w dwudziestoleciu międzywojennym – stosuje pojęcie polityka równej odległości – lokalizuje w czasie: śmierć J. Piłsudskiego (12 V 1935), zajęcie Zaolzia (2 X 1938), wypowiedzenie przez III Rzeszę polsko-niemieckiego paktu o nieagresji (IV 1939), przemówienie sejmowe J. Becka (5 V 	<p>ustanowienie getta ławkowego (1937), akcje pacyfikacyjne na Chełmszczyźnie (1938)</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia problemy, jakie stwarzała wielonarodowościowość II RP i sposoby radzenia sobie z nimi przez władze polskie – charakteryzuje sytuację Żydów w Polsce międzywojennej – omawia nurty, w jakich skupiała się mniejszość żydowska – charakteryzuje problemy gospodarcze, przed jakimi stała odrodzona Polska – wskazuje przyczyny zróżnicowania ekonomicznego poszczególnych rejonów odrodzonej Polski – wyjaśnia, jakie korzyści przyniosła Polsce budowa magistrali węglowej – omawia przyczyny i skutki wojny celnej z Niemcami – wyjaśnia, jakie czynniki miały wpływ na lokalizację COP-u – lokalizuje w czasie: wprowadzenie obowiązku ukończenia szkoły powszechnej (1919), otwarcie Biblioteki Narodowej w Warszawie (1930) – identyfikuje postacie: Hugona Steinhausa, Kazimierza Tatarkiewicza, Floriana Znanieckiego, Antoniego Słonimskiego, Jana Lechonia, Jarosława Iwaszkiewicza, Kazimierza Wierzyńskiego, Poli Gojawiczyńskiej, Kornela Makuszyńskiego, Melchiora Wańkowicza, Jadwigi Smosarskiej, Haliny Konopackiej, Stanisławy Walasiewiczówny – wyjaśnia, jakie znaczenie dla rozwoju kultury międzywojennej w Polsce miał mecenat państwowy – omawia rozwój polskiej architektury okresu międzywojennego – przedstawia rozwój szkolnictwa wyższego w II Rzeczypospolitej – lokalizuje w czasie: wymówienie 		
---	---	--	--	--

	<p>1939)</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postać Edwarda Rydza-Śmigłego – wyjaśnia, na czym polegała dekompozycja obozu sanacji po śmierci J. Piłsudskiego – wymienia ugrupowania polityczne należące do opozycji antysanacyjnej – omawia cele polityki zagranicznej Polski w okresie rządów sanacji i sposób ich realizacji – charakteryzuje politykę prowadzoną przez J. Becka w końcu lat 30. XX w. – omawia okoliczności zajęcia Zaolzia 	<p>przez Polskę traktatu mniejszościowego (1934), powstanie Frontu Morges (1936), powstanie Obozu Zjednoczenia Narodowego (1937), nawiązanie stosunków dyplomatycznych z Litwą (1938), brytyjskie gwarancje dla Polski (III 1939)</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Walerego Sławka, Kazimierza Sosnkowskiego – wyjaśnia, jaką rolę miał odegrać Obóz Zjednoczenia Narodowego – charakteryzuje ugrupowania polityczne będące w opozycji do rządów sanacji – wyjaśnia, jakie były konsekwencje incydentu na granicy polsko-litewskiej – omawia proces zacieśniania współpracy Polski z Wielką Brytanią i Francją w przededniu wybuchu II wojny światowej 		
--	---	--	--	--

Jeżeli uczeń nie spełnił ponad połowy wymagań edukacyjnych na ocenę dopuszczającą, wówczas otrzymuje ocenę niedostateczną